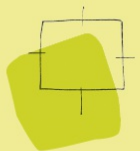

Ruimtelijke onderbouwing Uitbreiding Zonnepark
Vlagtwedde

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ruimtelijke onderbouwing

Ruimtelijke onderbouwing
Uitbreiding Zonnepark Vlagtwedde

07-04-2020

Inhoudsopgave

Ruimtelijke onderbouwing	5
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Ligging projectgebied	8
1.3 Geldend bestemmingsplan	8
1.4 Leeswijzer	9
Hoofdstuk 2 Projectbeschrijving	11
2.1 Huidige situatie	11
2.2 Toekomstige situatie	15
Hoofdstuk 3 Beleid	23
3.1 Rijksbeleid	23
3.2 Provinciaal beleid	23
3.3 Gemeentelijk beleid	26
Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten	31
4.1 Archeologie	31
4.2 Bodem	31
4.3 Cultuurhistorie	31
4.4 Ecologie	32
4.5 Externe veiligheid	33
4.6 Geluid	34
4.7 Ladder voor duurzame verstedelijking	35
4.8 Luchtkwaliteit	37
4.9 Water	37
4.10 Verkeer	43
4.11 Milieuzonering	44
4.12 M.e.r.-(beoordelings)plicht	44
4.13 Cumulatie	45
Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid	47
5.1 Economische uitvoerbaarheid	47
5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	47
5.3 Netaansluiting	47

Ruimtelijke onderbouwing

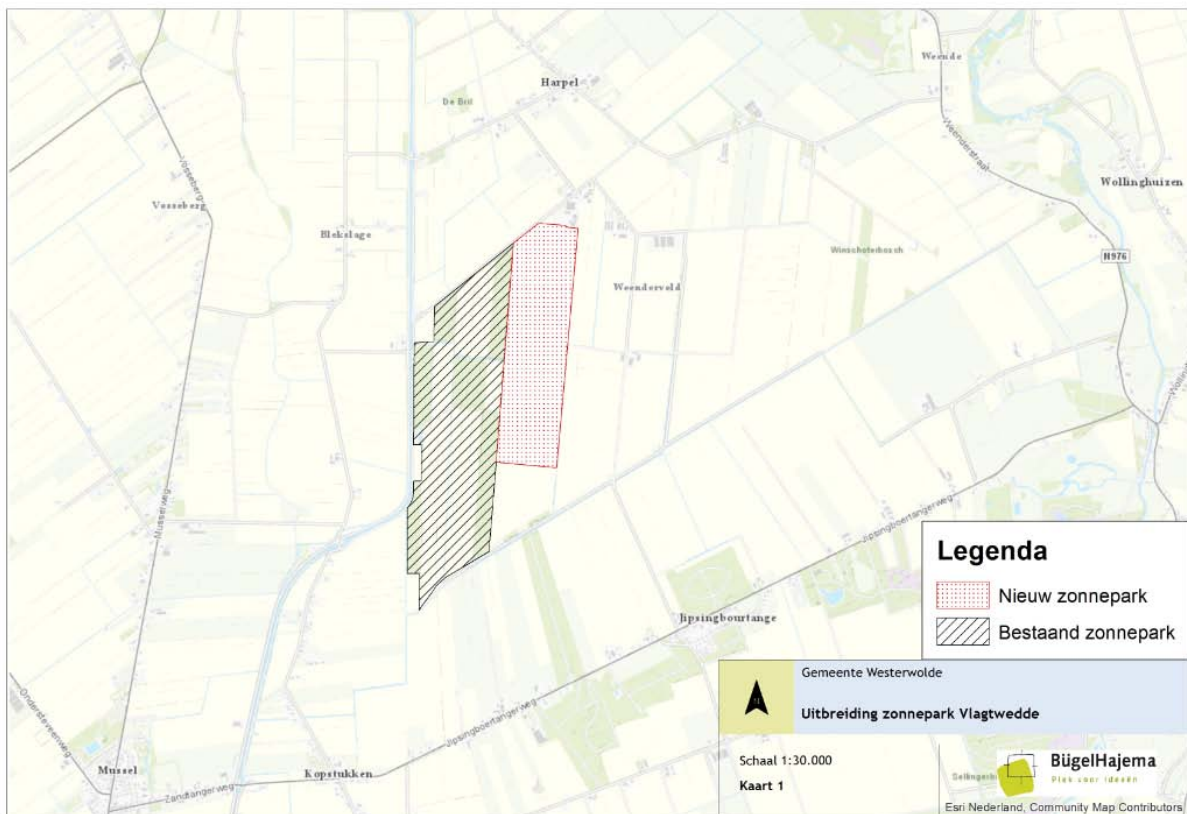
Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De voorliggende ruimtelijke onderbouwing heeft betrekking op het uitbreiden van het zonnepark 'Vlagtwedde', nabij het dorp Harpel in de gemeente Westerwolde. Zie hiervoor de onderstaande figuur 1.1. De activiteit betreft het plaatsen van zonnepanelen met de daarbij behorende voorzieningen op agrarische percelen. Naast het vergunde zonnepark aan de Vloeierveldweg heeft de initiatiefnemer de beschikking gekregen over een aaneengesloten perceel van ongeveer 76 hectare onbebouwde agrarische gronden. Het voornemen is die onbebouwde gronden voor een periode van dertig jaar te gebruiken voor een zonnepark. Van de oppervlakte van ongeveer 76 hectare wordt een deel van de randen gebruikt voor de teelt van blauwe bes. De blauwe bessenteelt is onlosmakelijk verbonden met het zonnepark met het oog op een goede landschappelijke inpassing. Het reeds vergunde zonnepark is geen onderdeel van deze ruimtelijke onderbouwing.

Het ter plaatse geldende bestemmingsplan laat de voorgenomen activiteit niet toe en dus is een planologische afwijking nodig. Voor die planologische afwijking is een omgevingsvergunning vereist en, omdat de aanleg van de uitbreiding van het zonnepark met de bestemming van de gronden (met de kadastrale aanduidingen VWD02 - E - 4119, VWD02 - E - 4120 en VWD02 - E - 4674 tot en met VWD02 - E - 4685) conflicteert, is deze ruimtelijke onderbouwing nodig.

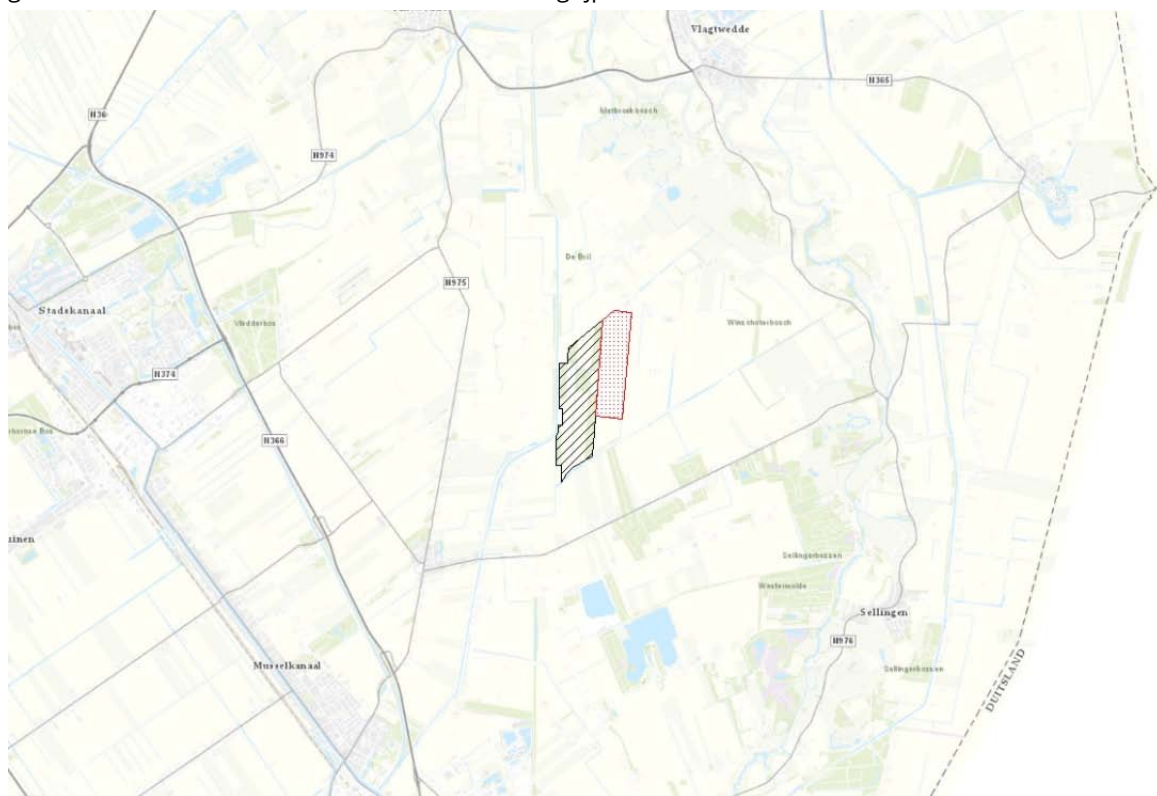
Zoals aangegeven past de ontwikkeling van het zonnepark niet binnen de geldende planologische kaders voor het gebied. Door de gemeente Westerwolde is aangegeven dat op grond van artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), medewerking verleend kan worden aan de realisatie van het zonnepark gecombineerd met de teelt van en inpassing door de blauwe bes. Dit houdt in dat een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan aangevraagd moet worden. Ten behoeve daarvan moet gemotiveerd worden dat met de afwijking sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Voorliggende ruimtelijke onderbouwing voorziet hier in.

figuur 1.1

1.2 Ligging projectgebied

Het projectgebied ligt in het zuidwesten van de gemeente Westerwolde en maakte tot 1 januari 2018 deel uit van de gemeente Vlagtwedde. Zie hiervoor onderstaande figuur 1.2. Het projectgebied bevindt zich op ongeveer acht kilometer ten oosten van Stadskanaal en ongeveer zeven kilometer ten westen van de Duits-Nederlandse grens. In de omgeving liggen verscheidene kleine dorpen zoals Harpel, Jipsingboertange, Kopstukken en Blekslage. Alle dorpen bestaan uit slechts enkele tientallen huizen. De omgeving is gedurende de 20ste eeuw als gevolg van de ruilverkaveling, ontginning van woeste grond en het gereedkomen van het Mussel A Kanaal in 1916 ingrijpend veranderd.

figuur 1.2 Ligging in groter verband

1.3 Geldend bestemmingsplan

Voor het projectgebied gelden op dit moment de volgende ruimtelijke plannen:

- 'Bestemmingsplan Buitengebied 2009', vastgesteld op 22 september 2009;
- bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015', vastgesteld op 22 maart 2016;
- 'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015 uitspraak', uitgesproken op 12 oktober 2016;
- 'Bestemmingsplan Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015', vastgesteld op 31 januari 2017.

De onderstaande tekst bespreekt wat de geldende regels zijn in deze plannen en in hoeverre zij een conflict opleveren met het voorgenomen project.

'Bestemmingsplan Buitengebied 2009' en 'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015'

Op 22 september 2009 stelde de gemeenteraad van de voormalige gemeente Vlagtwedde het 'Bestemmingsplan Buitengebied 2009' vast. Omdat tegen dit bestemmingsplan beroep werd ingesteld en het bestemmingsplan naar aanleiding daarvan aanpassing behoefte, stelde de gemeenteraad op 22 maart 2016 een herziening vast en publiceerde op ruimtelijkeplannen.nl een geconsolideerde (samengevoegde) versie. Op grond van dit bestemmingsplan geldt ter plaatse van het projectgebied de bestemming 'Agrarisch - 1'. Deze bestemming bepaalt dat ter plaatse de gronden zijn bestemd voor agrarisch gebruik met daaraan een aantal ondergeschikte functies en de daarbij behorende bouwwerken. Omdat het

opwekken van energie door middel van zonnepanelen niet past in de functie 'agrarisch gebruik' is het nodig om op dit onderdeel van het bestemmingsplan af te wijken en daarin voorziet deze ruimtelijke onderbouwing.

'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015 uitspraak' en 'Bestemmingsplan Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015'

Na het vaststellen van het 'Bestemmingsplan Buitengebied 2009' en bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015' volgde wederom een gerechtelijke uitspraak. In die zaak heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 12 oktober 2016 een uitspraak gedaan waarna de gemeente Vlagtwedde wederom een herziening uitbracht. Die herziening, en de gerechtelijke uitspraak, hebben echter geen invloed op het projectvoornemen en het projectgebied. Om die reden kunnen deze twee verder buiten beschouwing worden gelaten.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de inhoud van het plan en de motivering ervan. Dit gebeurt in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt het relevante beleid van het rijk, de provincie en gemeente besproken, waarna in hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de omgevingsaspecten. Als laatste wordt in hoofdstuk 5 de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het project besproken.

Hoofdstuk 2 Projectbeschrijving

2.1 Huidige situatie

Hieronder wordt kort ingegaan op de relevante landschappelijke en overige kenmerken die een basis hebben gevormd voor de inrichting van het zonnepark.

HUDIG GEBRUIK

Op dit moment kent het projectgebied een (intensief) agrarisch gebruik. Het gebied is circa 76 ha groot. Ook de omgeving kent voornamelijk een agrarisch gebruik, met hier en daar verspreid liggende (agrarische) bebouwing.

TOPOGRAFIE

Het plangebied is gelegen in het zuidwesten van de (voormalige) gemeente Vlagtwedde. Zie hiervoor onderstaand figuur 2.1. Langs de noordkant van het terrein loopt de Vloeveldweg. Dit is een verharde openbare weg zonder bomen. De oostrand is een rechte lijn die komt uit het verkavelingspatroon. De zuidelijke rand ligt in het veld op een kavelgrens. Een stukje zuidelijk hiervan ligt het Weenderkanaal. Dit is een smalle weg met hiernaast een brede sloot. De westrand van het terrein grenst aan het reeds vergunde zonnepark Vlagtwedde. Langs de oostrand van het terrein loopt een watergang met twee knikken van het waterschap. Een deel van deze watergang ligt direct langs de oostkant van het plangebied, dit is in het zuidelijk deel van het plangebied.

Er staan relatief weinig woningen rondom de projectlocatie. Vanuit het dorp Harpel is er geen zicht op de locatie. Ook vanuit het dorp Jipsingboertange is er geen zicht op de locatie, door de afstand en vanwege bestaand groen.

figuur 2.1, in dikke rode lijn het projectgebied, met stippellijn het bestaande zonnepark

OPENBARE WEGEN

De zichtbaarheid van de zonneakker wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ligging van de openbare wegen. De belangrijkste weg in dit geval is de Vloeveldweg. Deze verharde weg vormt een schakel in de ontsluiting van het agrarische gebied en loopt langs de noordrand van het terrein. De weg aan de zuidkant van het terrein langs het Weenderkanaal is vooral een toegangsweg naar de kavels en geen doorgaande weg. Vanaf hier is er weinig zicht op het park door de aanwezige bossages ten noorden van de weg.

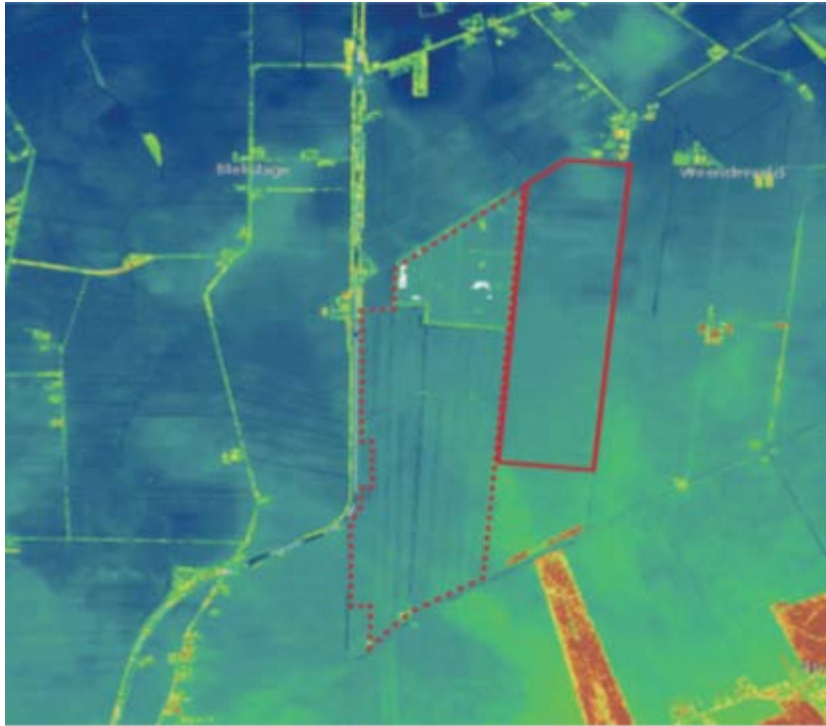
Vanaf de Wolfslaagteweg is er ook nauwelijks zicht op het park door een strook struweel die aan de westkant van deze weg is gelegen.

foto 2.1(bron: Google Maps)

AHN

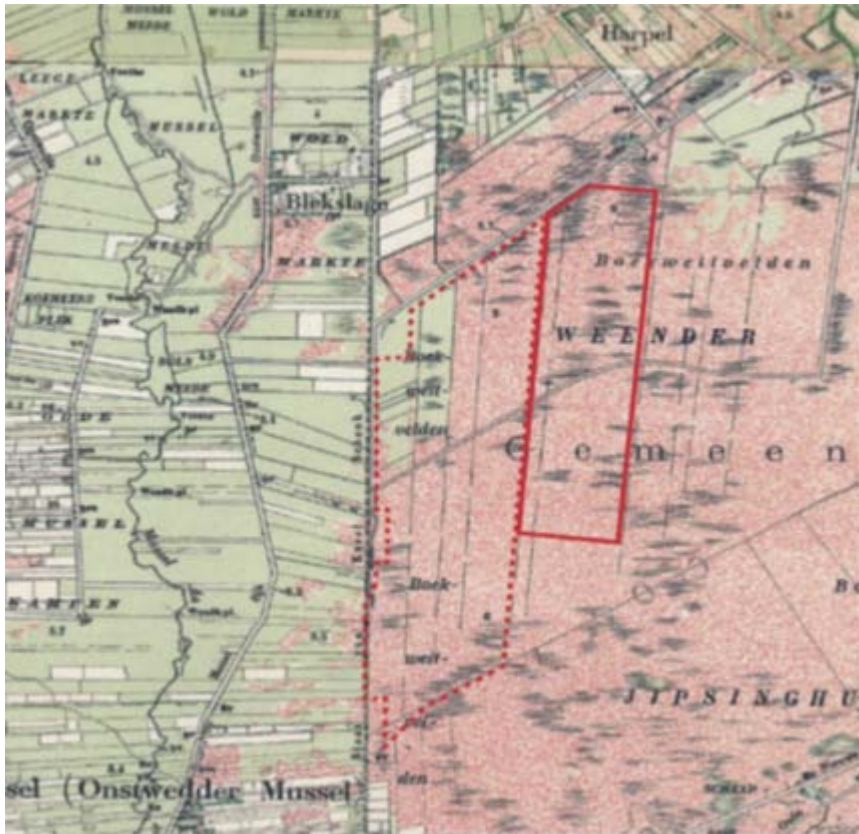
Het gebied heeft geen grote hoogteverschillen. Zie onderstaande afbeelding 2.1. De zuidkant van het terrein ligt wat hoger dan de noordkant. Op de kaart zijn duidelijk de bossages ten zuiden van het terrein zichtbaar. Evenals de bosstrook die hier nog weer zuidelijk van ligt.

afbeelding 2.1 (AHN)

HISTORISCHE KAART 1905

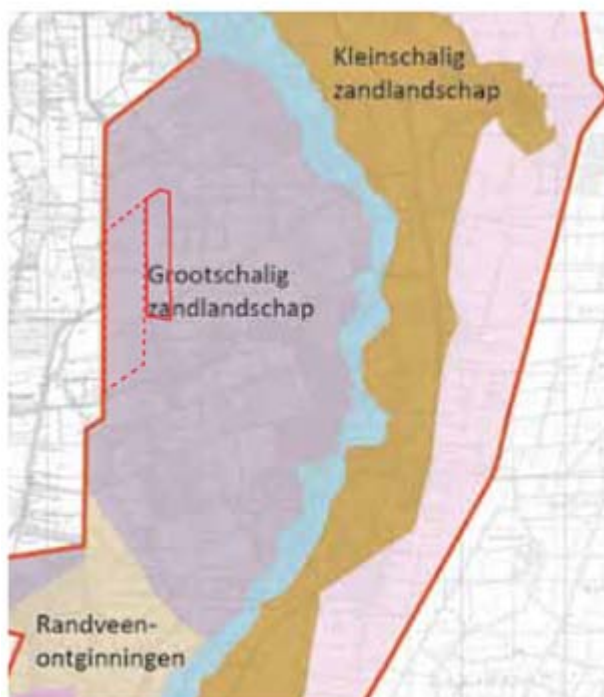
Tot in het begin van de afgelopen eeuw was het plangebied nog voornamelijk woeste grond. Zie onderstaande uitsnede van de historische kaart (afbeelding 2.1.1). De Vloeveldweg bestond al. Het Mussel A Kanaal is in 1916 gereed gekomen en staat dus nog niet op deze historische kaart. Op de kaart is ook duidelijk de kleinschalige verkaveling van het nabijgelegen beekdal te zien en hoe het landschap van het plangebied al lange tijd een grootschalige openheid kent.

afbeelding 2.1.1 Bron: historische atlas 1905

LANDSCHAPSTYPE

Het terrein is gelegen in een grootschalig zandlandschap. Het landschap hier kenmerkt zich door grote kavels en een grote openheid. Zie onderstaande landschapskaart 2.1.2.

afbeelding 2.1.2 Landschapstypen

CONCLUSIE ANALYSE

Het gebied kenmerkt zich al voor een lange tijd door een grootschalige openheid. Duidelijk is dat het aanleggen van houtsingels in dit gebied niet zou passen. Om delen van het zonnepark aan het zicht te onttrekken moet gezocht worden naar oplossingen met grondlichamen of beplanting die een hoogte bereikt vergelijkbaar met de hoogte van de zonnepanelen.

De Vloeveldweg is een doorgaande weg die direct langs het terrein loopt. Hier is een zorgvuldig vormgegeven rand gewenst. Tussen het Weenderkanaal en het park bevindt zich een bossage die zicht op het park ontnemt.

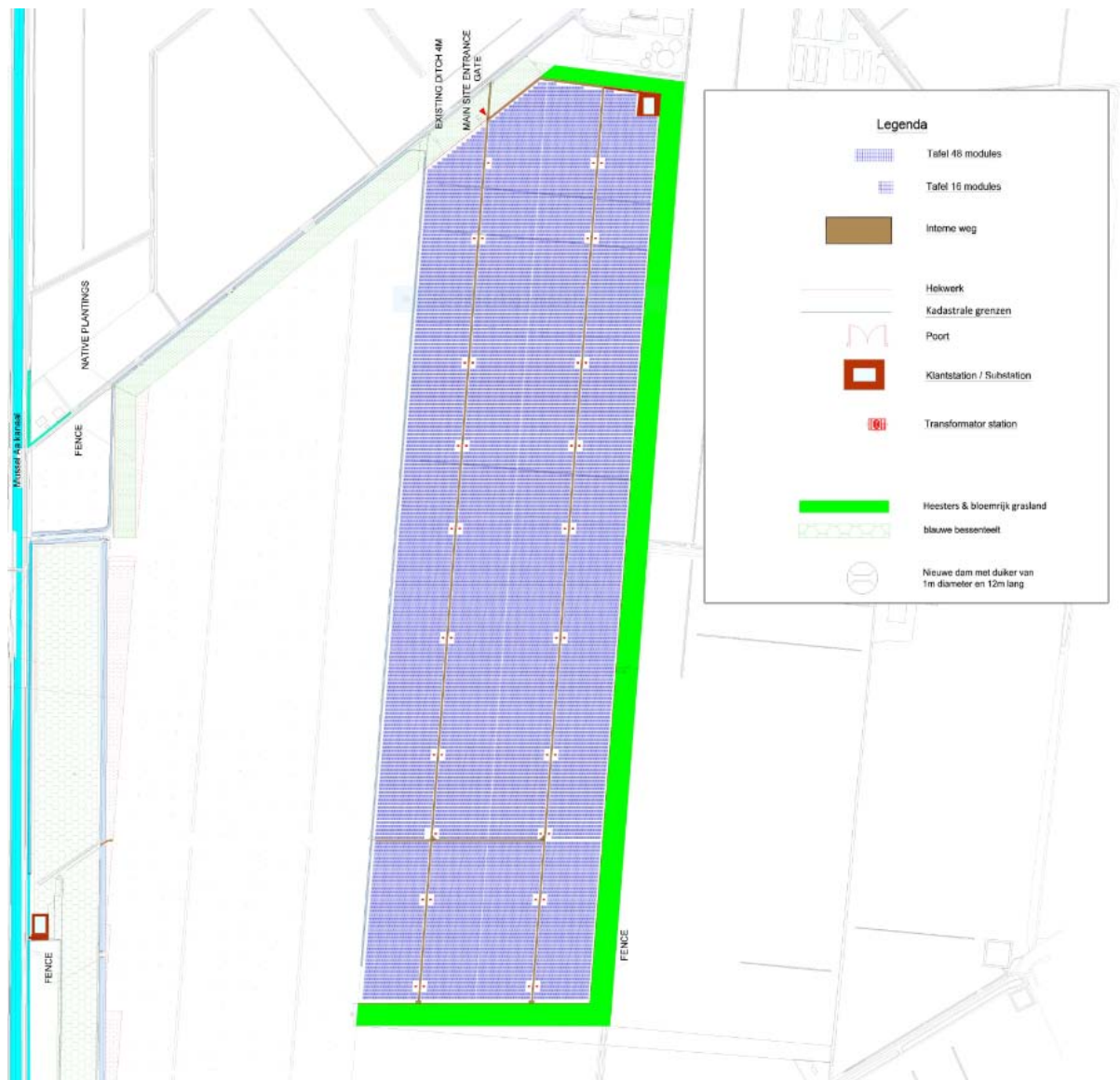

foto 2.1 huidige situatie

2.2 Toekomstige situatie

2.2.1 Het zonnepark

Aan de Vloeveldweg in Vlagtwedde heeft de initiatiefnemer van dit project de beschikking over een aaneengesloten perceel van ongeveer 76 hectare onbebouwde agrarische gronden. Het voornemen is om hier voor een periode van dertig jaar een zonnepark te realiseren. Een deel van het terrein wordt ten behoeve van de teelt van blauwe bes gebruikt, mede vanwege een goede landschappelijke inpassing. De strook met blauwe bes bij het bestaande park langs de Vloeveldweg wordt daarom doorgetrokken tot de rand van het onderhavige, nieuwe park. Zo ontstaat er om landschappelijke eenheid met het huidige zonnepark. Verder wordt aan de oostzijde van het zonnepark een groenstrook aangelegd. Zie hiervoor ook de onderstaande figuur 2.2.1.

figuur 2.2.1 inrichting zonnepark

2.2.2 Locatie en realisatie

De locatie is te bereiken via de Vloeveldweg. Dit project voorziet in parkeergelegenheid bij de schuur (in de noordoosthoek). Doordat het bij dit zonnepark gaat om een uitbreiding van dat zonnepark zal de extra parkeerdruk echter verwaarloosbaar klein zijn. De verwachting is dat het totaal aantal parkeerplaatsen van 3 tot 5 alleen tijdens incidentele piekmomenten bezet zijn. De bijbehorende ruimte voor deze parkeerruimte (circa 100 tot 200 m²) is ter plaatse royaal beschikbaar, en ingepast achter de groengordel.

Om een optimaal rendement te behalen is het van belang dat er weinig tot geen sprake is van schaduw. De gekozen locatie voldoet aan deze voorwaarde. Daarnaast is draagvlak uit de omgeving van belang en is het gebied relatief dunbevolkt. Door het zonnepark aan het zicht te onttrekken en vroegtijdige communicatie met de direct omwonenden en andere direct betrokken partijen wil de initiatiefnemer draagvlak creëren voor het zonnepark. Zie hiervoor ook de bijlage omtrent participatie.

Het zonnepark is technisch goed te realiseren. Essentieel voor het slagen van het project is de mogelijkheid om het zonnepark aan te sluiten op het elektriciteitsnet. Het zonnepark kan waarschijnlijk het beste op het net worden aangesloten in Meeden. Hieromtrent (aansluiting ter plaatse van Meeden) is een bevestiging ontvangen van Tennet. De komende periode zal bezien worden of alternatieve aansluiting op nog dichterbij-gelegen bestaande stations eventueel mogelijk en wenselijk is.

In het projectgebied zelf wordt een zogenaamd onderstation gerealiseerd als aansluitingspunt van de zonnepanelen op het elektriciteitsnet. Deze wordt waar mogelijk gecombineerd met het aanliggende park. Voor het park is gekozen voor een zuid-opstelling. Deze opstelling levert het hoogste rendement op. De panelen zullen worden geplaatst onder een hoek van 14°. Deze hellingshoek sluit aan bij het bestaande zonnepark. Voor detailtekeningen van zonnepanelen en de overige bouwkundige elementen van het zonnepark wordt naar de desbetreffende Bijlage 3 Detaillering verwezen.

Zodra het zonnepark is gerealiseerd, moet er beheer plaatsvinden. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het onderhoud van de systemen, maar ook het monitoren van het zonnepark en diverse administratieve werkzaamheden. Ten behoeve van dit beheer wordt niet meer dan de minimaal noodzakelijke hoeveelheid aan verlichting aangebracht, zoals een buitenlamp voor het onderstation. Alle verlichting staat uit en gaat alleen aan in geval van nood. Dit ter voorkoming van eventuele hinder voor dieren en ter voorkoming van overige niet-noodzakelijke lichthinder.

2.2.3 Bebouwd oppervlak ten opzichte van energieverbruik

De gemeente Westerwolde heeft een oppervlak van in totaal 280,63 km² (waarvan 267,01 km² land en 4,62 km² water). De bouw van het zonnepark zal een ruimtebeslag van ongeveer 0,76 km² (76 hectare) in beslag nemen. De gemeente Westerwolde heeft een inwoneraantal van ongeveer 25.000. Het zonnepark zal naar verwachting 76 MWh per jaar gaan leveren, ter vergelijking staat dit gelijk aan het verbruik van 21.700 gemiddelde Nederlandse huishoudens. Door 0,29% van het oppervlak van de gemeente Westerwolde in te zetten voor het toepassen van zonnepanelen kunnen bijna alle huishoudens in de gemeente Westerwolde voorzien worden van duurzame energie.

2.2.4 Participatie

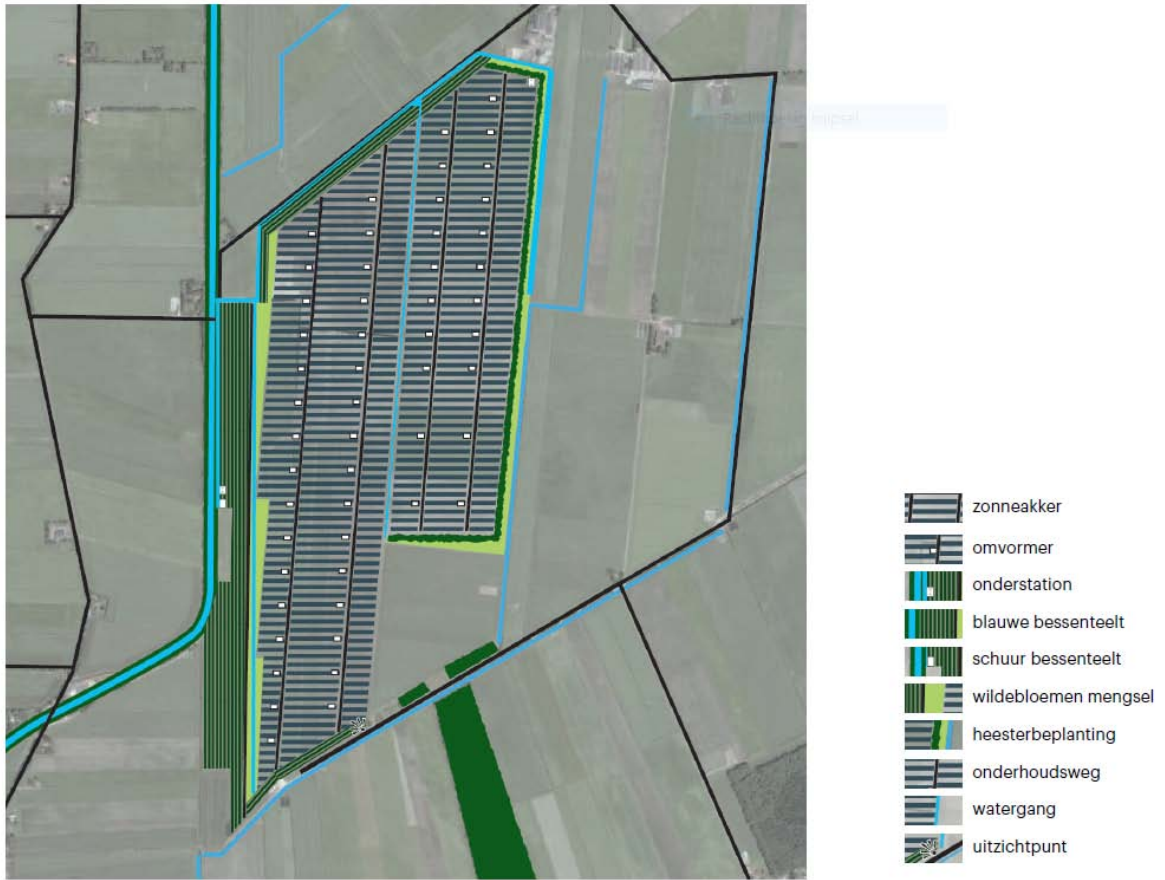
Onderdeel van de zonneparken van de initiatiefnemer is de mogelijkheid voor particulieren en bedrijven om te participeren. Dit is op verschillende manieren in te passen en wordt per zonnepark bekeken. Belangrijk kenmerk voor het participeren is laagdrempeligheid. Daarnaast vergroot de participatiemogelijkheid het draagvlak voor het zonnepark. Voor dit project is een afzonderlijk participatieplan opgesteld, dat als bijlage is toegevoegd. In dit participatieplan zijn drie varianten voorgesteld, variant A, B en C. Bij variant B is voorgesteld om concrete punten aan te bieden (bijvoorbeeld 1.000 dakenplan/zwembad). Het bedrag in variant B is afhankelijk van een positieve SDE ++ beschikking, aangevraagd in de najaarsronde van 2020. Volledigheidshalve wordt hierbij eveneens nog opgemerkt dat deze punten aan de orde komen na aansluiting op het elektriciteitsnet of bij de aanvang van de bouw van het zonnepark, niet zijnde voorbereidende werkzaamheden zoals grondwerkzaamheden. Daarnaast kwam uit de infoavond c.q. draagvlakonderzoek naar voren dat inwoners die dicht bij het park wonen meer moeten profiteren dan mensen die ver van het park wonen. De bijlage omtrent de maatschappelijke bijdrage geeft hierin een volledig beeld.

2.2.5 Landschappelijke inpassing

De uitbreiding wordt gezien als een voortzetting van het vergunde park. De bestaande opstelling van de panelen wordt in de uitbreiding doorgezet. De panelen hebben dezelfde oriëntatie (op zuid) en zijn uitgelijnd met de panelen van het al vergunde deel. Eveneens wordt de ritmiek van de opstelling doorgezet.

De blauwe bessenteelt langs de noordrand van het vergunde park wordt langs de uitbreiding doorgezet. In het zuiden is een bestaande bossage die in dezelfde lijn ligt als de daar gerealiseerde blauwe bessenteelt. Hierdoor ligt de uitbreiding reeds uit het zicht gezien vanuit het zuiden. Net als bij het vergunde deel van het park komt direct langs de zuidkant van de uitbreiding een strook van beplanting. Dit is een voortzetting van de ecologische heesterbeplanting die aan de oostrand wordt toegepast. Langs de oostkant van het park wordt een groene rand voorgesteld met bloemrijk grasland en struikgewas. Om binnen de thematiek van de blauwe bessen te blijven wordt voor een struiklaag geopteerd en niet voor een bossage. Langs de oostrand komen flauwe natuurlijke oevers. De hele oostrand is een ecologische zone. Dit wordt in het hoofdstuk ecologie nader toegelicht. Zie voor het landschapsplan onderstaande figuur 2.2.5 en overige afbeeldingen in deze paragraaf.

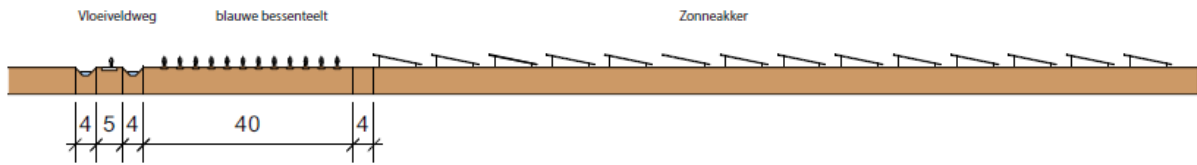
Plankaart (fase 1 en 2)

LAOS UITBREIDING ZONNEPARK VLAGTWEDDE 26-03-2020

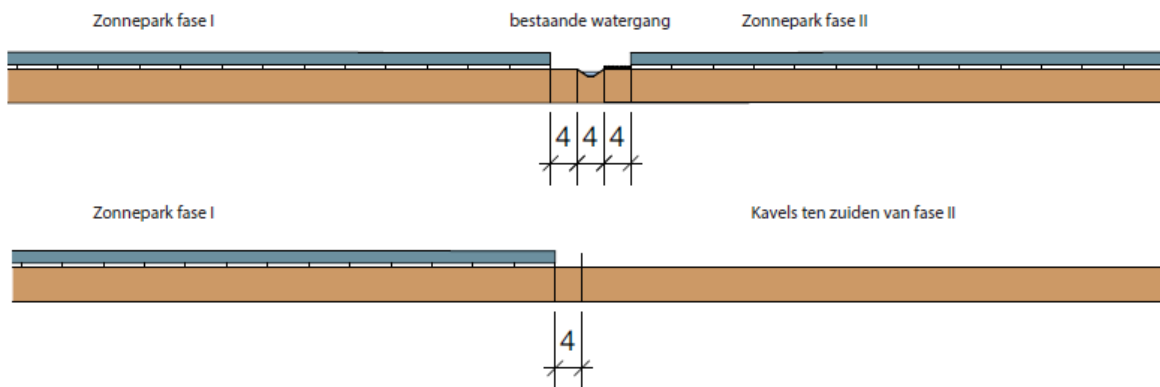
Figuur 2.2.5

NOORDRAND

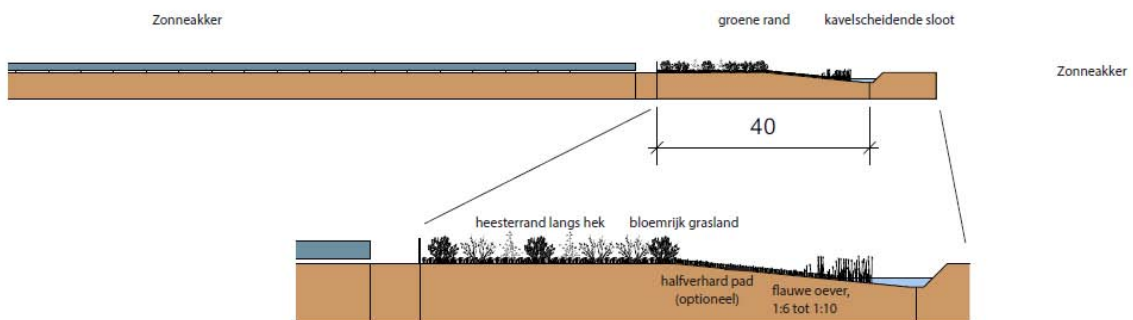
Langs de noordrand worden de blauwe bessen doorgetrokken. Dit gebeurt om een eenduidige rand te maken die van het park een geheel maakt.

WESTRAND

Aan de westkant ligt het vergunde zonnepark. Tussen het vergunde park en de uitbreiding ligt een watergang. De bestaande watergang wordt gehandhaafd. Als beide parken gerealiseerd zijn is er geen hekwerk tussen de parken nodig.

OOSTRAND

Langs de oostrand komt een groene rand. Deze ligt deels langs een kavel scheidende sloot en deels langs een watergang van het waterschap. Er wordt bij beiden een natuurlijke oever gemaakt met een talud variërend tussen 1:6 en 1:10. Door het flauwe talud wordt het water toegankelijk voor dieren. Ook ontstaat er een gradiënt van natte naar droge grond die zorgt voor een diverse beplanting. Langs het hek wordt een 20 meter brede heesterstrook aangelegd. Deze wordt beplant met verschillende soorten heesters. Er wordt bewust met heesters gewerkt en geen bomen zodat het karakter van het open landschap zo goed mogelijk intact blijft.

ECOLOGIE

Gevarieerd en aantrekkelijk landschapsbeeld

De oostrand van het park wordt beplant met een variëteit aan struiken. Er worden veel bloeiende en besdragende soorten toegepast.

Toegepaste soorten zijn: Meidoorn, Sleedoorn, Krent, Wilde liguster, Lijsterbes, Kardinaalsmuts, Hondсроos, Hulst, Braam en Vuilboom.

HET ECOLOGISCH PROFIEL

Golving

In de westelijke rand van de sloot wordt een lichte golving aangebracht. De breedte van de golving ligt tussen de 1-2 meter. Er ontstaan hierdoor luwe ondiepe plekken die goede kraamkamers voor waterleven bieden en goede groeiplaatsen voor planten van vochtige standplaatsen zoals grote kattenstaart, zwanenbloem en echte valerian.

Jeneverbes

In het struweel kan jeneverbes worden opgenomen, in groepjes van 5-10 enigszins apart van de andere soorten die deze langzaam groeiende soort anders kunnen overgroeien. Hiervoor is het aan te raden bij plekken waar de sloot iets versmalt, een lichte verhoging (lieftst met schraal zand uit de ondergrond) te maken naast de sloot en hierop de jeneverbes te planten. In het vlakke landschap passen alleen kleine hoogteverschillen van 0,5 meter.

HEKWERK

In de uitbreiding komt eenzelfde type hekwerk als in het bestaande park. Dit is een 2 meter hoog hekwerk van houten palen met metaalgaas. Aan de onderkant wordt ruimte gelaten voor de passage van kleine dieren door het gaas van de grond te plaatsen. Een ruimte van 15-20cm boven het maaiveld zorgt voor een goede paseerbaarheid van kleine fauna. Er wordt gaas met grote mazen toegepast.

RUIMTE ROND OMVORMERS

Aan de noord en zuidrand van de omvormers wordt een rij met panelen weggelaten, dit betekent dat tussen de panelen hier een afstand van 22,125 meter zit (waar de omvormer dan in het midden staat). Er wordt hiermee ongeveer 250m² rond de omvormer vrijgehouden die wordt ingericht als kruidenrijk grasland. Dit wordt ingezaaid met een mengsel van inheemse grassen en kruiden.

GROENE DAKEN OP OMVORMERS

De omvormers krijgen een groen dak. Zo wordt ook op de omvormers zelf een ecologische meerwaarde gecreëerd.

ECOLOGISCHE TOEVIGINGEN

Houtstapels

Houtstapels/takkenrillen worden aangelegd in de rand van het struweel en in de noordoost- en zuidoostpunt. Tussen de zonnepanelen zijn houtstapels niet wenselijk in verband met beheer en brandgevaar, maar in de randen is hiervoor wel ruimte.

Zandhopen

Op de hogere plekken in de oostelijke natuurstrook worden zandige kale plekken aangelegd die als nestplaats voor bijen en bodeminsecten kunnen dienen.

Bijenhotels

In de noordoost en zuidoostpunt van het park worden 2 bijenhotels geplaatst. Deze bieden nestplaatsen

voor wilde bijen die in zowel natuurelementen als in de blauwe-bessenstroken nectar kunnen vinden.

Nestkasten

Bij de realisatie van fase 3 van het zonnepark worden voorzieningen getroffen voor zangvogels en torenvalk. Een optie is palen met nestkasten voor zangvogels en voor de torenvalk. Deze worden dicht bij de bosrand geplaatst zodat ze in het beeld tegen de bosrand wegvallen. Ten tijde van de realisatie wordt met een ecooloog gekeken of dit de beste maatregel is of dat het zinvoller is maatregelen in de aanliggende bossage te treffen.

BEHEER

Stroken tussen de panelen

De stroken tussen de panelen worden ingezaaid met een mengsel van grassen en inheemse kruiden, passend bij de grondsoort.

Advies over in te zaaien soorten wordt ingewonnen bij een bedrijf met goede kennis van inheemse zadenmengsels, bijv. Cruydhoeck.

Het beheer van de graskruidenstroken wordt zodanig uitgewerkt dat bodemkwaliteit en ecologische waarde worden versterkt. De stroken van 1,85 meter breed kunnen op de volgende manieren worden beheerd:

- 2 keer per jaar maaien, na enkele jaren volstaat mogelijk 1 x per jaar maaien en afvoeren;
- extensieve beweiding door schapen in de vorm van drukbegrazing: korte tijd toelaten in steeds wisselende delen van het terrein; niet in broedtijd van vogels. Begrazing wordt ingezet als natuurbeheersmaatregel, niet met hoofddoel dierlijke productie. Bij voorkeur worden schapen ingezet die vrij zijn van preventieve antibiotica en antiwormmiddelen, zodat de mest een voedselbron is voor bodemleven zoals mestkevers;
- maaien vindt alleen plaats buiten de broedtijd van vogels, dus in de periode 15 augustus tot 1 maart. Het maaien vindt gefaseerd plaats zodat altijd ook wat bloemen en zaden over blijven staan. Wel wordt geborgd dat de begroeiing lager dan de zonnepanelen blijft, en de veiligheid van de elektrische installaties in stand blijft;
- een goede beheervorm is 1 maaibeurt in de late zomer en nabegrazing in het najaar;
- een combinatie van beheervormen in verschillende delen van het gebied heeft een meerwaarde.

Ecologische rand

Het beheer van de ecologische rand langs de oostkant van het park kan volgens bovenstaande methoden worden beheerd. In deze strook kan steeds een wisselend deel van de begroeiing één maaibeurt worden overgeslagen om zaadvorming en overleving van insecten te bevorderen.

Oevers

De oevers van de sloten aan de oost- en westrand (tussen bestaande zonnepark en de uitbreiding) kunnen ecologisch worden beheerd door 1 x per 1 of 2 jaar te maaien en af te voeren, liefst gefaseerd zodat altijd wat opgaande begroeiing als beschutting en dekking overblijft.

Hoofdstuk 3 **Beleid**

3.1 **Rijksbeleid**

3.1.1 **Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte**

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van kracht geworden. In de SVIR is de visie van de rijksoverheid op de ruimtelijke en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040 aangegeven. Dit betreft een integraal kader dat de basis vormt voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

In de SVIR is gekozen voor een meer selectieve inzet van het rijksbeleid dan voorheen. Voor de periode tot 2028 zijn de ambities van het Rijk in drie doelen uitgewerkt:

- vergroten van de concurrentiekracht door versterking van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- verbeteren van de bereikbaarheid;
- zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

Met de hiervoor genoemde doelen zijn dertien nationale belangen aan de orde die in de SVIR verder gebiedsgericht zijn uitgewerkt in concrete opgaven voor de diverse onderscheiden regio's. Buiten deze nationale belangen hebben decentrale overheden meer beleidsvrijheid op het terrein van de ruimtelijke ordening gekregen; het kabinet is van mening dat provincies en gemeenten beter op de hoogte zijn van de actuele situatie in de regio en de vraag van bewoners, bedrijven en organisaties en daardoor beter kunnen afwegen welke (ruimtelijke) ingrepen in een gebied nodig zijn.

Bij gebiedsontwikkeling is 'een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten' van belang. Hierbij hanteert het Rijk de ladder van duurzame verstedelijking. Deze is opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In paragraaf 4.7 van deze motivering wordt hier verder op ingegaan.

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening heeft het Rijk voorts enkele nationale belangen voorzien van bindende regels. Deze dienen bij ruimtelijke plannen in acht te worden gehouden. Het projectgebied ligt niet in een gebied waarvoor bindende regels zijn opgenomen.

3.1.2 **Rijkscoördinatie regeling**

De rijkscoördinatie regeling (RCR) is onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening en biedt de rijksoverheid de mogelijkheid om bij projecten van nationaal belang de besluitvorming te coördineren. Het doel van de RCR is de procedures te verkorten en te stroomlijnen, waardoor projecten sneller kunnen worden gerealiseerd.

Energieprojecten met een omvang als die van het zonnepark vallen van rechtswege onder de RCR. De initiatiefnemer heeft echter de voorkeur om het zonnepark in samenspraak met de gemeente Westerwolde en de provincie Groningen te realiseren en af te zien van de RCR. Hiervoor moet een vrijstelling van de RCR worden aangevraagd bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat door middel van een verzoek van zowel de gemeente, de provincie als de initiatiefnemer. Deze is in gezamenlijke voorbereiding ten behoeve van spoedige indiening bij het ministerie.

3.2 **Provinciaal beleid**

3.2.1 **Omgevingsvisie**

Op 1 juni 2016 stelde de provincie Groningen de Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2020 vast. De Omgevingsvisie is vertaald naar een verordening, voorzover het planologisch relevante aspecten betreft. Die Omgevingsverordening stelde provinciale staten op eenzelfde datum als de Omgevingsvisie vast. Op 15 november 2017 en op 6 februari 2019 hebben de provinciale staten de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening op een aantal onderdelen gewijzigd. De missie van de Omgevingsvisie is het verbeteren van de belangen van de provincie Groningen. Dit zijn:

- ruimtelijke kwaliteit;

- aantrekkelijk vestigingsklimaat;
- ruimte voor duurzame energie;
- vitale landbouw;
- beschermen landschap en cultureel erfgoed;
- vergroten biodiversiteit;
- waterveiligheid, schoon en voldoende water;
- bereikbaarheid;
- tegengaan milieuhinder;
- gebruik van de ondergrond (milieu).

Voor de fysieke leefomgeving zijn deze belangen verder uitgewerkt in de omgevingsverordening. Om de missie te bereiken focust de provincie zich op vertrouwen en samenwerken. De huidige samenleving vraagt om een provincie die zorgvuldig kijkt naar de verschillende rollen die ze heeft en vertrouwen schenkt aan haar inwoners, gemeenten en bedrijven. Vaak zullen zij zelf al in staat zijn om verschillende opgaven uit te voeren en zal de provincie alleen maar ondersteunen waar dit nodig is. Op deze manier wil de provincie alvast inspelen op de in voorbereiding zijnde Omgevingswet.

TOETSING

Wat betreft het projectgebied spelen niet alle hierboven genoemde belangen een rol. De onderstaande tekst bespreekt alleen de belangen die effect hebben op het onderhavige project.

Ruimte voor duurzame energie

De provincie Groningen streeft naar een duurzame energievoorziening. De provincie vindt goede ruimtelijke inpassing van duurzame energie belangrijk, om ongewenste landschappelijke effecten tegen te gaan en maatschappelijke acceptatie te vergroten. Om die reden stelt het kaders voor de inpassing van windparken, grote vergistingsinstallaties en grote zonneparken. De provincie stimuleert de opwek en het gebruik van zonne-energie. Dit doet de provincie door ruimte te bieden aan zonneparken in het buitengebied. Met goede ruimtelijke inpassing wil de provincie samen met gemeenten het draagvlak voor duurzame energie vergroten. Ook is van belang dat een park aansluit bij de landschappelijke structuur en bebouwingskenmerken.

Behalve dat de provincie de gemeenten een grote bevoegdheid geeft in de beoordeling van initiatieven voor zonneparken, worden initiatieven ook door de provincie begeleid in de volgende situaties:

- aansluitend aan het stedelijk gebied vanaf één hectare, en;
- aangrenzend aan een bouwblok in het buitengebied, en;
- los in het buitengebied.

Voor zonneparken los in het buitengebied moet de gemeente, op basis van een gemeentelijke gebiedsvisie zonne-energie, gedeputeerde staten verzoeken om een locatie aan te wijzen. Bij het aanwijzen van een locatie hanteren gedeputeerde staten de volgende randvoorwaarden:

- lokale participatie;
- omgevingskwaliteit.

Zonneparken zijn alleen tijdelijk toegestaan, waarbij de periode in elk geval niet langer mag zijn dan dertig jaar. De technische-economische levensduur zal naar verwachting korter zijn. Met deze tijdelijkheid bewerkstelligt de provincie dat de gebruikte locaties hun oorspronkelijke functie terug kunnen krijgen.

Tot slot vindt de provincie Groningen lokale initiatieven en betrokkenheid van omwonenden bij de ontwikkeling en de exploitatie van zonneparken, in financiële en organisatorische zin belangrijk. Daartoe formuleert de provincie een aanpak die deze betrokkenheid mogelijk maakt en vergroot. De provincie treedt hiervoor in overleg met gemeenten en ondernemers en streeft naar afspraken over een gezamenlijke aanpak.

Beschermen landschap en cultureel erfgoed

De provincie Groningen kent veel verschillende landschappen met elk hun eigen belangrijke natuurlijke, cultuurhistorische en aardkundige waarden. Om die reden hecht de provincie Groningen grote waarde aan de bijzondere kwaliteiten van het landschap, zoals de weidsheid, de diversiteit en de herkenbaarheid. Deze

kwaliteiten vormen een belangrijke onderlegger voor het ruimtelijk beleid, dat gericht is op behoud van de kwalitatief hoogwaardige leefomgeving. Het beschermen en versterken van de kenmerkende landschapsstructuren die bijdragen aan de identiteit van en variëteit in de provincie is een provinciaal belang en een kerntaak, waar de provincie samen met hun partners invulling aan willen geven. Het stelt kaders voor de bescherming, het beheer en de ontwikkeling van de samenhangende landschapsstructuur, waarbinnen ruimte is voor gebiedsinitiatieven en maatwerk. Gemeenten dragen de zorg voor het landschap op het lokale schaalniveau.

De regio waar het projectgebied onder valt, regio Westerwolde, bestaat uit een esdorpenlandschap in een langgerekte zone langs de Westerwoldse Aa, de Ruiten Aa en de Mussel Aa, met daaromheen een gebied met een jonger landschap van heideontginningen. Tegen de Duitse grens liggen twee gebieden met een veenkoloniaal landschap. Ten aanzien van de projectlocatie geldt dat men in het bijzonder rekening moet houden met:

- het contrast tussen het kleinschalig besloten esdorpenlandschap en het rationele, open heideontginningslandschap;
- het rationeel verkavelde jonge heideontginningslandschap met rechte heideontginningswegen, verspreid liggende agrarische bebouwing en plaatselijk bos.

CONCLUSIE

Het onderhavige projectvoornemen is in overeenstemming met de uitgangspunten van de provinciale Omgevingsvisie. Doordat de initiatiefnemer meermaals contact heeft met de provincie Groningen en in nauwe ambtelijke samenwerking het plan heeft opgesteld, eveneens in overleg met de gemeente Westerwolde en met inspraak en overleg voor de lokale bevolking, en omdat de omgevingsvergunning het zonnepark slechts voor dertig jaar toelaat, wordt voldaan aan de eisen van het onderdeel 'Ruimte voor duurzame energie'.

Ten tweede wordt het waardevolle landschap van de regio Westerwolde niet aangetast als gevolg van dit project. Doordat het inrichtingsplan rekening houdt met de rationele verkaveling met rechte lijnen en plaatselijk bebouwing, wordt de uitstraling van het gebied behouden.

Om deze redenen vormt het provinciale beleid geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit projectvoornemen.

3.2.2 Omgevingsverordening

BELEID

De Omgevingsvisie zoals hierboven besproken is vertaald naar een verordening, voor zover het planologisch relevante aspecten betreft. Zoals aangegeven is die Omgevingsverordening op 1 juni 2016 vastgesteld en op 15 november 2017 op een aantal onderdelen gewijzigd. De Omgevingsverordening bevat regels voor de fysieke leefomgeving in de provincie Groningen. Deze regels richten zich op de thema's ruimtelijke ordening, water, infrastructuur, milieu en ontgroningen. De onderstaande toetsing bespreekt alleen de thema's uit de Omgevingsverordening voor zover relevant voor het project.

TOETSING

De Omgevingsverordening geeft per locatie in de provincie aan welke thema's een rol spelen. Voor dit projectgebied spelen de volgende thema's, voor zover relevant:

- Stille en duisternis
- Buitengebied.

Stille en duisternis

In artikel 2.24.1 van de Omgevingsverordening is opgenomen dat de toelichting op een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op het buitengebied biedt inzicht in hoe met de aspecten stille en duisternis rekening is gehouden.

Buitengebied

Het thema buitengebied maakt dat in overeenstemming met artikel 2.42.1 van de Omgevingsverordening een ruimtelijke ontwikkeling niet voorziet in de plaatsing van zonneparken maar dat in afwijking daarvan een ruimtelijke ontwikkeling kan voorzien in het plaatsen van zonneparken voor een periode van niet meer dan dertig jaar indien het project betrekking heeft op een: "...door gedeputeerde staten, op basis van een gemeentelijke gebiedsvisie zonne-energie aangewezen locaties en de maatwerkmethode is toegepast onder begeleiding van een bij de provincie werkzame deskundige op het gebied van stedenbouw en landschapsarchitectuur". Bij dit projectvoornemen is daarvan sprake nu de gemeente Westerwolde het gebied aanwijst als geschikt voor grootschalige zonneparken en de gemeente Westerwolde de onderhavige omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing voor een periode van dertig jaar aan de initiatiefnemer van het project verleent.

Daarnaast wordt in de verordening benoemd dat geen parken zijn toegestaan op de op kaart 6 aangegeven 'NNN-beheergebieden', 'NNN-natuurgebieden', 'NNN-beheer aanpassingsgebied' en 'NNN-natuur aanpassingsgebied', het 'Zoekgebied robuuste verbindingzone' of de 'bos- en natuurgebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland'. Dat is in onderhavige situatie niet het geval.

Artikel 2.42.1 eist verder dat "...aan de omvang, situering, en inrichting van het zonnepark een inrichtingsplan ten grondslag moet liggen...". Ook aan deze eis voldoet het project nu het inrichtingsplan bevat. Daarnaast schrijft de Omgevingsverordening voor dat een project inzicht biedt in de mogelijkheid voor omwonenden om te participeren in de ontwikkeling en opbrengst van het zonnepark. Voor dit onderdeel wordt verwezen naar subparagraaf 2.2.4.

CONCLUSIE

Behalve de bovenstaande bespreking, motiveren onder meer Hoofdstuk 2, paragraaf 3.3.3, paragraaf 4.4 en paragraaf 4.7 dat met de realisatie van het zonnepark dit project voldoet aan de hierboven aangehaalde regels uit de Omgevingsverordening. De ontwikkeling is passend binnen het provinciale beleid. Om die reden vormt het provinciale beleid geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit projectvoornemen.

3.2.3 Programma Energietransitie

Naast de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening is het programma Energietransitie 2016-2019, "vol ambitie op weg naar transitie" van belang. Dit programma is op 16 maart 2016 vastgesteld door de provinciale staten van Groningen. Met dit programma wil de provincie Groningen samen met anderen de energietransitie versnellen. De doelen die hierin worden gesteld zijn:

- in 2020 21% van onze energievoorziening duurzaam;
- in 2035 60% van onze energievoorziening duurzaam;
- in 2050 100% van onze energievoorziening duurzaam.

Zonneweides worden in het programma genoemd als één van de mogelijke middelen voor het opwekken van duurzame energie. Het beleid hiervoor is nader uitgewerkt in de nieuwe provinciale omgevingsvisie.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Structuurvisie

In de Structuurvisie Vlagtwedde 2020 wordt beschreven hoe de gemeente zich op langere termijn moet ontwikkelen. In de visie zijn vier inhoudelijke speerpunten opgenomen, namelijk wonen, werken, voorzieningen en landschap (waaronder ook landbouw en toerisme). Ten aanzien van zonneparken biedt de structuurvisie echter geen concreet beleidskader voor ontwikkelingen. Om die reden kan een verdere beschouwing van de structuurvisie achterwege blijven.

3.3.2 Duurzaamheid

De gemeente Westerwolde stelde in november 2018 de visie 'Westerwolde Samen Verduurzamen' vast. De visie vormt de leidraad om de ambities van de gemeente op het terrein van duurzaamheid te bewerkstelligen. De gemeente heeft de doelstellingen: 49% CO₂ reductie, energieneutraal in 2035, circulair in 2050. In het beleid geeft de gemeente aan dat naast zonnepanelen op daken men er niet aan ontkomt om zonneparken en windmolens in het landschap te plaatsen. Wel moeten windmolens en zonneparken naast de energieopbrengst een extra toegevoegde waarde hebben voor het gebied. Bijvoorbeeld biodiversiteit bevorderen. Daarnaast is inwoners- en ondernemersparticipatie bij de totstandkoming en exploitatie belangrijk. Uit inwonerbijeenkomsten en de participatieavond over zon en wind in de gemeente komt naar voren dat een groot deel van de deelnemers kansen ziet voor grote windmolens en zonneparken maar wel onder strikte voorwaarden. Denk aan een juiste landschappelijke inpassing, meerwaarde voor het gebied en participatie met de inwoners.

De uitbreiding van het al bestaande Zonnepark Vlagtwedde betekent een zeer grote stap in het realiseren van de ambities en doelstellingen die zijn geformuleerd in het hier omschreven beleid.

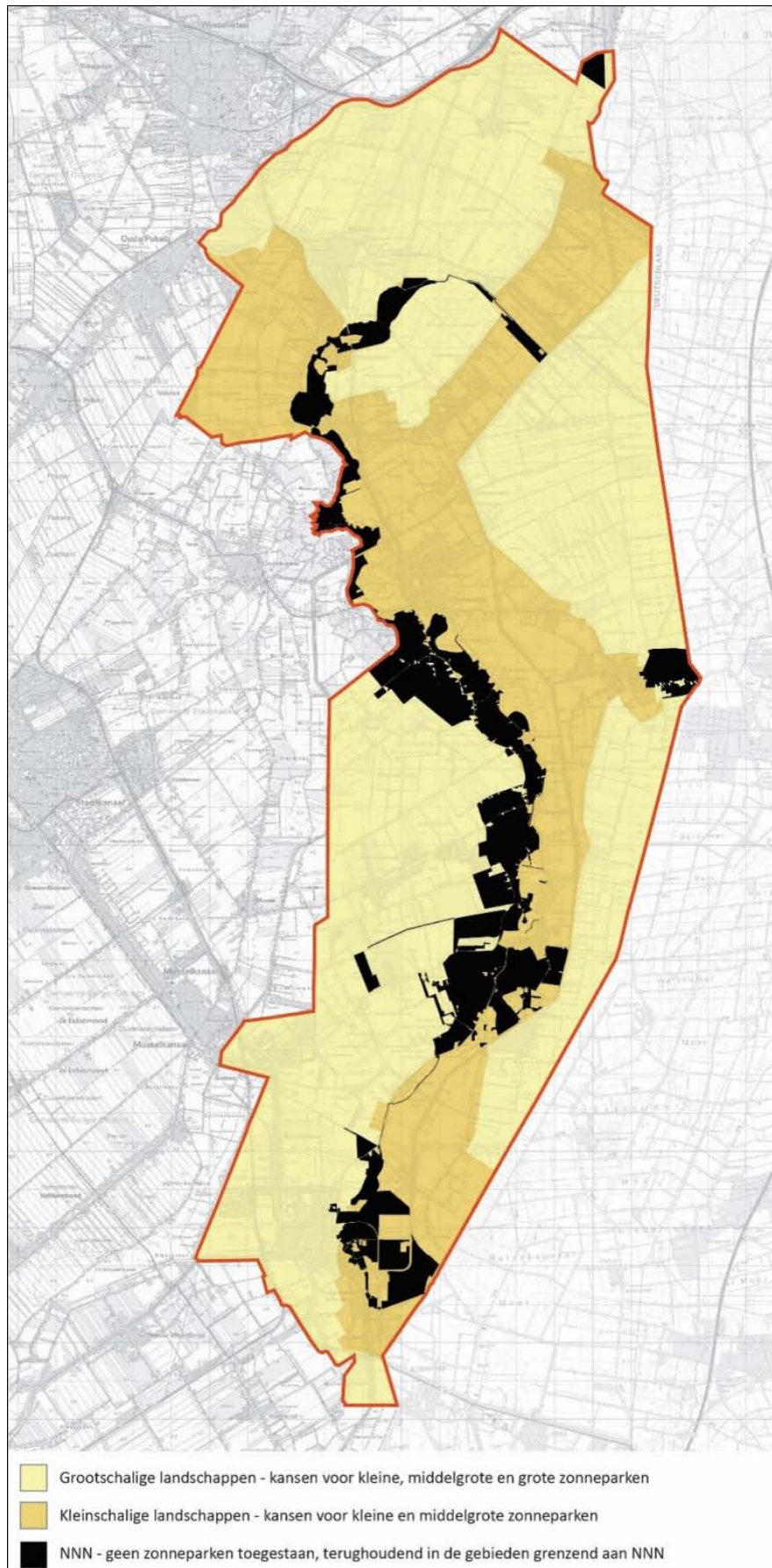
3.3.3 Beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens

In aanvulling op de het visiedocument 'Westerwolde samen verduurzamen' (zie voorgaande subparagraaf) werkt de gemeente aan een uitwerking daarvan op het terrein van energie in het landschap voor in de periode van 2019 tot 2024. Het gaat daarbij om zonne-energie en energie uit wind.

De gemeente heeft als doel om in 2035 volledig energieneutraal te zijn. De ontwikkeling van duurzame energie gaat snel, en technieken veranderen. Welke techniek over vijf of tien jaar het meeste rendement oplevert is onbekend, maar zon en wind zijn de komende tijd nog de belangrijkste hernieuwbare energiebronnen. De beleidsnotitie kijkt daarom naar de komende vijf jaar en geeft een afwegingskader voor initiatieven op het gebied van zonneparken en kleine windmolens.

Ten aanzien van initiatieven voor zonneparken geeft de gemeente aan dat de realisatie van een zonnepark in één keer een groter vermogen oplevert dan dat dezelfde hoeveelheid aan panelen gelegd zou worden op daken omdat er bij kleinere hoeveelheden panelen meer verlies optreedt dan bij een grote hoeveelheid panelen. De energiewinning door middel van grotere zonneparken kan in een korte periode een substantieel aandeel leveren in de opgave om energieneutraal te worden. In aansluiting op het provinciaal beleid wil de gemeente ook ruimte bieden aan energieopwekking bij de dorpen. Daarin maakt de gemeente een onderscheid in kleinschalige parken (één tot twee hectare), middelgrote parken (tussen de twee en tien hectare) en grootschalige parken (groter dan tien hectare). Daarbij wordt in de gemeente een verdeling gemaakt van gebieden en wordt voor elk gebied bepaald in welke mate het geschikt is voor zonne-energie.

Grootschalige zonneparken passen uitsluitend in de grootschalige open landschappen, gekenmerkt door de grote open ruimten zoals de Open Dollardpolders, Oude Groningse Veenkoloniën, Industriële Veenkoloniën, Grootschalig zandlandschap, Randveenontginningen en Drentse Monden. De landschappelijke indeling is gebaseerd op de indeling in gebieden in het Landschapsontwikkelingsplan Veenkoloniën, Kwaliteitsgids Groningen en de Provinciale omgevingsverordening. De onderstaande figuur 3.3.3 bevat een weergave van het type landschap en de bijbehorende categorie aan zonneparken.

Figuur 3.3.3 Kansrijke locaties zonneparken Westerwolde (bron: gemeente Westerwolde).

Indien een initiatief wat betreft locatie en grootte valt binnen de kansrijke gebieden dan moet bij de verdere planvorming aan de volgende uitgangspunten worden voldaan:

1. Afstemming met gemeente, provincie en netbeheerder over de locatie en omvang van het initiatief;
2. Toepassen van de maatwerkmethode;
3. Inrichtingsplan;
4. Financiële participatie;
5. Wijze van innovatie/experimenten met opslag;
6. Meervoudig ruimtegebruik;
7. Vergroten biodiversiteit;
8. Landschappelijke inpassing;
9. Opruimen van het zonnepark.

De onderstaande tekst toetst het projectvoornemen aan de bovenstaande negen uitgangspunten.

TOETSING AAN BELEID

1. Afstemming met gemeente, provincie en netbeheerder over de locatie en omvang van het initiatief

Het onderhavige project voorziet in een uitbreiding van een bestaand zonnepark nabij Vlagtwedde. Het principeverzoek dat de initiatiefnemer indiende, heeft de gemeente Westerwolde akkoord bevonden. In zoverre is er sprake van afstemming met de gemeente. Daarnaast is er intensief contact met de provincie Groningen bij ontwikkelen van dit plan en het opstellen van deze ruimtelijke onderbouwing door de provincie (maar ook inwoners van de gemeente en de gemeente Westerwolde zelf, op 11 juni 2019, 27 juni 2019 en 29 augustus 2019) te betrekken in het opstellen van het inpassingsplan. Tot slot is er ook overleg met de netbeheerder en kan dit onderhavige zonnepark worden aangesloten op de netaansluiting in Meeden.

2. Toepassen van de maatwerkmethode

De maatwerkmethode is het organiseren van een proces waaraan de omgeving, de ontwikkelende partij, de netbeheerder en overheid deelnemen. De uitvoering richt zich naast de landschappelijke inpassing op de omgeving voor het verkrijgen van maatschappelijk draagvlak en maken van afspraken voor participatie. Hierover is een notitie verschenen als basis voor het participatieplan en het creëren van maatschappelijk draagvlak, geheten 'Maatschappelijk rendement uit Zonneparken in Westerwolde'.

Gedurende het al lopende proces is en wordt met de omgeving verscheidene mogelijkheden besproken en uitgewerkt. Zo zal er een 'duizenddagenplan' komen. Dat systeem houdt in dat duizend dagen in de gemeente zullen worden voorzien van zonnepanelen. Daarnaast wordt bij de komst van het zonnepark (na vergunning en toekenning SDE) een bijdrage gedaan om het zwembad Pac Emslandsmeer toekomstbestendig te maken door het achterstallig onderhoud bij te werken, het zwembad te laten voldoen aan de hedendaagse eisen en door het zwembad te verduurzamen. Het project voldoet hiermee aan het uitgangspunt van de gemeente. Volledigheidshalve is het draagvlakonderzoek en het daarop gebaseerde participatieplan als bijlagen toegevoegd, zie hiervoor ook hoofdstuk 5.

3. Inrichtingsplan

Een derde eis van de gemeente is dat de een verzoek voor een zonnepark vergezeld moet gaan met een inrichtingsplan. Dat inrichtingsplan besteedt aandacht aan de manier waarop een zonnepark in het landschap wordt gepast. Het inrichtingsplan dat bij deze ruimtelijke onderbouwing hoort, is als bijlage opgenomen en reeds besproken in subparagraaf 2.2.5. Zoals blijkt uit de inrichtingsschets voldoet daarmee aan de gestelde eisen.

4. Financiële participatie

Om lusten en lasten van zonneparken evenrediger te verdelen, wordt financiële participatie ingezet. Een participatieplan vormt een onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing. Dit onderhavige projectvoornemen voldoet aan die eis zoals in subparagraaf 2.2.4 reeds besproken en ook onder het kopje 'toepassen van de maatwerkmethode' reeds besproken.

5. Wijze van innovatie/experimenten met opslag

De gemeente Westerwolde wil inspelen op de ontwikkeling innovatieve experimenten bij zonneparken. Bij dit project is er sprake van innovatie door het park direct op het hoogspanningsnet te gaan aansluiten en heeft hieromtrent de bevestiging van Tennet gekregen. Dit is innovatief, omdat dit slechts één keer eerder is gedaan; namelijk bij het zonnepark Midden Groningen.

6. Meervoudig ruimtegebruik

Meervoudig ruimtegebruik betekent dat naast het opwekken van energie het zonnepark nog een tweede functie heeft. Voorbeeld van meervoudig ruimtegebruik en het opwekken van zonne-energie is een voedselbos. Doordat dit project voorziet in het aanplanten van blauwe bes, wordt aan die eis voldaan. Daarnaast is er een meerwaarde ten aanzien van ecologie. Het gebied heeft nu een zeer lage waarde ecologie. Met de maatregelen benoemd in Bijlage 4 is er sprake van een meerwaarde ecologie.

7. Vergroten biodiversiteit

Het vergroten van de bestaande biodiversiteit is gewenst. Zoals ook onder onderdeel 6 aangegeven, voldoet dit project aan die wens door het aanplanten van blauwe bes. Daarnaast zullen de zonnepanelen op voldoende afstand van elkaar staan dat voorkomen wordt dat de begroeiing onder de zonnepanelen afsterft. Ook zal de biodiversiteit toenemen omdat niet meer zal worden gespoten op het land en slechts een aantal keren per jaar zal worden gemaaid. Op die manier blijft een goede natuur behouden onder de panelen.

8. Landschappelijke inpassing

De gemeente Westerwolde geeft aan dat daar waar zonneparken wel zijn toegestaan, de wijze van inpassing in ieder landschap anders is. Ieder landschap vraagt om gebruik van de eigen kenmerkende landschapselementen en om een reactie op de aard van het landschap. Hiervoor geldt maatwerk. Zoals uit subparagraaf 2.2.5 bleek, is er ook met dit project sprake van maatwerk: de karakteristieken van het landschap worden meegewogen in de inrichting van het zonnepark door aan te sluiten op bestaande lijnen en het grootschalige zonnepark te realiseren in een gebied met een grootschalig karakter.

9. Opruimen van het zonnepark

De gemeente Westerwolde geeft aan dat voor zonneparken de omgevingsvergunning voor een periode van dertig jaar wordt verleend. Na deze periode moet het zonnepark worden opgeruimd en het land in huidige toestand worden teruggebracht. Aan deze voorwaarde wordt door de initiatiefnemer voldaan middels een overeenkomst.

CONCLUSIE

Uit de bovenstaande bespreking van uitgangspunten blijkt dat aan elk onderdeel van het beleid wordt voldaan. In zoverre is het projectvoornemen in overeenstemming met het beleid.

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten

4.1 Archeologie

Voor ondertekening van het verdrag van Malta (1992) heeft Nederland zich verplicht om bij ruimtelijke planvorming nadrukkelijk rekening te houden met het niet zichtbare deel van het cultuurhistorisch erfgoed, te weten de archeologische waarden. De Monumentenwet en haar opvolger, de Erfgoedwet, regelen hoe met archeologische vindplaatsen en zichtbare monumenten moet worden omgegaan. Het streven is om deze belangen tijdig bij de planvorming te betrekken. Het streven is om deze belangen tijdig bij de planvorming te betrekken. De Erfgoedwet bundelt en wijzigt een aantal wetten op het terrein van cultureel erfgoed. De kern van deze wet is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven (in situ). Wanneer dit niet mogelijk is, worden archeologische resten opgegraven en elders bewaard (ex situ).

Ten behoeve van de voorgenomen activiteit (het plaatsen van zonnepanelen) zal worden gegraven en zal de bodem worden geroerd. Hierdoor zouden archeologische waarden die aanwezig kunnen zijn in het plangebied kunnen worden aangetast.

In het bestemmingsplan 'Buitengebied 2009, gedeeltelijke herziening 2015, geconsolideerde versie, mei 2016' is voor het projectgebied geen archeologische (verwachtings)waarde in de vorm van een dubbelbestemming toegekend. Daarnaast zijn er met het project geen grootschalige bodemingrepen aan de orde; de zonnepanelen worden op stellages op de bodem gerealiseerd.

Vanwege de bovenstaande reden is archeologisch onderzoek niet noodzakelijk voor het onderhavige projectvoornemen en is het project voor dit deel als uitvoerbaar te achten.

4.2 Bodem

Voor de bodemkwaliteit geldt de Wet bodembescherming (Wbb) en het (bijbehorende) besluit bodemkwaliteit. Gestreefd wordt naar een duurzaam gebruik van de bodem. Bij een ruimtelijk plan moet de bodemkwaliteit van het betreffende gebied inzichtelijk worden gemaakt. Het uitgangspunt wat betreft de bodem in het projectgebied is, dat de kwaliteit ervan zodanig moet zijn dat er geen risico's zijn voor de volksgezondheid bij het gebruik van het projectgebied voor de voorgenomen functie.

Het zonnepark wordt gevormd door bouwwerken, waar geen personen verblijven. Daarnaast zijn bij de aanleg geen grootschalige bodemingrepen aan de orde. Er wordt geen grond van het terrein afgevoerd en er wordt gewerkt met een gesloten grondbalans. Ter plaatse van het projectgebied is op grond van het Bodemloket (bodemloket.nl; Bijlage 5) geen sprake van historisch bekende activiteiten, onderzoeken en/of saneringen. Gelet op het huidige agrarische gebruik worden ook geen ernstige verontreinigingen verwacht. Het milieuaspect bodem vormt daarmee geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit project.

4.3 Cultuurhistorie

Als gevolg van het rijksbeleid ten aanzien van de monumentenzorg, is per 1 januari 2012 een wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening van kracht. De wijziging betreft artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a, als gevolg waarvan alle cultuurhistorische waarden uitdrukkelijk dienen te worden mee gewogen bij het vaststellen van ruimtelijke plannen. Dit betekent dat in aanvulling op de archeologische aspecten nu ook de overige cultuurhistorische waarden moeten worden betrokken in het onderzoek.

Op de oorsprong van het projectgebied ging paragraaf 2.1 reeds in. Het gebied heeft geen bijzondere cultuurhistorische waarden. Ten behoeve van het project is een inpassingsplan opgesteld (zie paragraaf 2.2.5) waarmee het zonnepark op landschappelijk wordt ingepast.

Omdat met dit inpassingsplan wordt gezorgd voor een goede inpassing van het project in het gebied en er in projectgebied en de omgeving daarvan geen bijzondere cultuurhistorische waarden aanwezig zijn, vormt het aspect cultuurhistorie geen belemmering voor het onderhavige projectvoornemen.

4.4 Ecologie

WETTELIJK KADER

Voor het projectgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van natuurbescherming relevant: de Wet natuurbescherming (Wnb) en de provinciale Omgevingsvisie en -verordening. De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden. In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Groningen uitgewerkt in de Omgevingsvisie en de bijbehorende Omgevingsverordening.

SOORTENBESCHERMING

Voor een goede beoordeling heeft Bureau Waardenburg op 6 maart 2019 een Quickscan uitgevoerd. Het onderzoek is als bijlage 6 (Quickscan ecologie) opgenomen en de conclusie en aanbevelingen van dit onderzoek zijn hieronder weergegeven.

Het projectgebied vormt leefgebied van enkele algemeen voorkomende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Grond- en graafwerkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen deze soorten treffen. Het gaat om soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Een ontheffing is dus niet nodig. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten.

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door (voorbereidende) (bouw)werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus. Voor de start van de aanleg van het zonnepark kan indien noodzakelijk nog aanvullend onderzoek worden gedaan naar aanwezigheid van akkervogels als broedvogel.

GEBIEDSBESCHERMING

Het projectgebied ligt op een afstand van circa 2,2 kilometer ten zuidwesten van het dichtstbijzijnde in het kader van de Wnb beschermde gebied, te weten Natura 2000-gebied Liefstinghsbroek. Het meest nabijgelegen NNN gebied ligt op circa 1,5 kilometer, ten noorden van het projectgebied. Het dichtstbijzijnde gebied behorend tot natuur buiten het NNN is een bos- en natuurgebied op circa 300 meter afstand, ten noorden van het projectgebied. Weidevogelleefgebied ligt tevens op een afstand van circa 300 meter van het projectgebied. Tussen het projectgebied en deze beschermde gebieden liggen wegen, bebouwing en/of agrarisch gebied.

Gezien de afstand, de inrichting van het tussenliggende gebied met bebouwing, wegen en de aard van de ontwikkeling, zijn veel potentiële effecten op het Natura 2000-gebied op voorhand uit te sluiten.

Over deze afstand kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Derhalve is een AERIUS-berekening uitgevoerd (zie bijlage 7). Uit de berekening blijkt dat de projectbijdrage op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden niet hoger is dan 0,00 mol N/ha/jaar.

Gezien de afstand tot het NNN, natuur buiten het NNN, weidevogelleefgebied en de aard van het plan, zijn

geen negatieve effecten te verwachten op het NNN. Het project is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

CONCLUSIE

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat wat betreft de omgevingsaspect ecologie op voorhand geen bezwaren zijn tegen de beoogde aanleg van het zonnepark. Een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet nodig. Zo bezien kan het project voor het milieuaspect ecologie als uitvoerbaar worden geacht.

4.5 Externe veiligheid

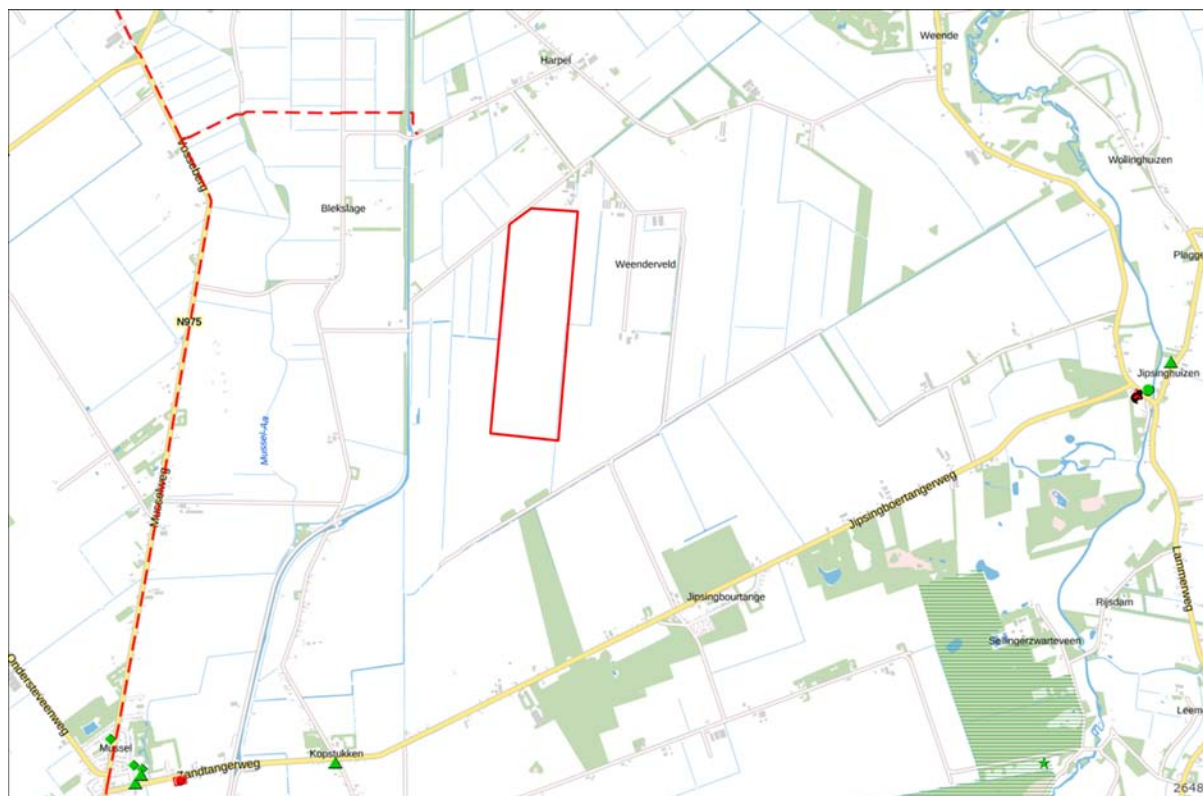
WETTELIJK KADER

Externe veiligheid beschrijft de risico's die ontstaan als gevolg van opslag of handelingen met gevaarlijke stoffen. Dit kan betrekking hebben op inrichtingen (bedrijven) of transportroutes. Op beide categorieën is verschillende wet- en regelgeving van toepassing. Voor inrichtingen is dit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), voor transportroutes het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en voor hogedruk aardgastransportleidingen het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Binnen het beleidskader voor externe veiligheid staan twee kernbegrippen centraal: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Op 27 oktober 2004 zijn het Bevi en de Regeling externe veiligheid inrichtingen van kracht geworden. In het Bevi zijn risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot inrichtingen met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd.

Het plaatsgebonden risico (PR) geeft de kans, op een bepaalde plaats, om te overlijden ten gevolge van een ongeval bij een risicovolle activiteit. De kans heeft betrekking op een fictief persoon die de hele tijd op die plaats aanwezig is. Het PR kan op de kaart van het gebied worden weergegeven met zogeheten risicocontouren: lijnen die punten verbinden met eenzelfde PR. Binnen de 10^{-6} /jaarcontour (die als wettelijk harde norm fungeert) mogen geen nieuwe kwetsbare objecten geprojecteerd worden. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de 10^{-6} /jaar-contour niet als grenswaarde, maar als een richtwaarde. Het groepsrisico (GR) is een maat voor de kans dat bij een ongeval een groep slachtoffers valt met een bepaalde omvang. Het GR is daarmee een maat voor de maatschappelijke ontwrichting bij een calamiteit. Het GR wordt bepaald binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit. Dit invloedsgebied wordt begrensd door de 1%-letaliteitsgrens (tenzij anders bepaald): de afstand waarop nog 1% van de blootgestelde mensen in de omgeving komt te overlijden bij een calamiteit met gevaarlijke stoffen. Het GR kan niet 'op de kaart' worden weergegeven, maar wordt weergegeven in een grafiek waar de kans (f) afgezet wordt tegen het aantal slachtoffers (N): de fN-curve.

AFWEGING

Uit de risicokaart (riscokaart.nl, zie onderstaande figuur 4.5) blijkt, waarvan hieronder een uitsnede, dat in of nabij het projectgebied geen risicovolle inrichtingen, transportassen (spoor, weg, water) of transportleidingen aanwezig zijn. Een leiding van de Gasunie ligt, aan de noordwestelijk zijde, op meer dan negenhonderd meter afstand van het projectgebied. Het projectgebied ligt ook niet in het invloedsgebied van inrichtingen, assen en leidingen. Bovendien neemt het aantal personen binnen het projectgebied niet toe, waardoor er geen effecten op de externe veiligheidssituatie zijn. Ook is het zonnepark geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object in de zin van het Bevi, er zijn geen personen aanwezig. Het zonnepark is geen inrichting als bedoeld in het Bevi. Met betrekking tot externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde en kan aanvullend onderzoek achterwege blijven.

Figuur 4.5 Uitsnede risicokaart met het projectgebied rood omlijnd (bron: risicokaart.nl).

CONCLUSIE

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat wat betreft de omgevingsaspect externe veiligheid op voorhand geen bezwaren zijn tegen de beoogde aanleg van het zonnepark. Vanwege voldoende afstand tot de aanwezige risicobronnen staat de externe veiligheid de bouw van het zonnepark niet in de weg. De voorgenomen planologische ontwikkeling past bij het streven dat het groepsrisico niet toeneemt als gevolg van het project. Zo bezien kan het project voor het milieuaspect externe veiligheid als uitvoerbaar worden geacht.

4.6 Geluid

In het kader van de Wet geluidhinder (Wgh) bevinden zich langs alle wegen zones. In geval van het realiseren van geluidgevoelige bebouwing binnen deze zones moet akoestisch onderzoek plaatsvinden.

Een zonnepark is geen geluidgevoelig object. Akoestisch onderzoek is in dit kader (Wgh) dan ook niet noodzakelijk.

Een zonnepark wordt aangemerkt als een inrichting in de zin van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Er moet worden voldaan aan de geluidsvoorschriften uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Ter plaatse wordt een onderstation (transformatorstation) gerealiseerd. Voor de geluidhinder die geproduceerd wordt door deze transformatorstations wordt gebruik gemaakt van de uitgave "bedrijven en milieuzonering" van de VNG. Omdat in de Staat van Inrichtingen/Activiteitenlijst geen omschrijving van een zonnepark voorkomt, kan aansluiting gezocht worden bij de omschrijving van elektriciteitsbedrijven, waar immers ook transformatoren en omvormers aanwezig zijn. Het onderstation heeft op basis van de VNG-brochure een milieucirkel van maximaal 100 m. Het onderstation komt in het noordoosten van de locatie. De afstand van de meest nabijgelegen woning is circa 250 meter. Dit betreft de woning aan de Vloeveldweg 3. Er is derhalve geen sprake van aantasting van het woon- en leefmilieu in het kader van een goede ruimtelijke ordening en het aspect geluid vormt daarmee geen belemmering voor onderhavig project.

4.7 Ladder voor duurzame verstedelijking

WETTELIJK KADER

De Ladder voor duurzame verstedelijking (Ladder) is een instrument voor efficiënt ruimtegebruik, met een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt. Bij besluit van 28 augustus 2012 is de Ladder toegevoegd aan artikel 3.1.6 van het Bro en vervolgens op 1 oktober 2012 in werking getreden. Op 1 juli 2017 is het Bro gewijzigd, waarbij een nieuwe Laddersystematiek geldt. De Ladder staat als instrument niet op zichzelf, maar geeft mede vorm aan de systeemverantwoordelijkheid van de minister van Infrastructuur en Milieu voor een goede ruimtelijke ordening. Deze verantwoordelijkheid brengt met zich mee, dat de minister er voor zorgt dat decentrale overheden over de juiste instrumenten kunnen beschikken voor een zorgvuldige benutting van de ruimte. Hieronder wordt begrepen het voorkomen van overprogrammering, het faciliteren van groei, het anticiperen op stagnatie en het leefbaar houden van krimpregio's.

De Ladder is onder andere van toepassing op bouwplannen die worden aangemerkt als nieuwe stedelijke ontwikkeling. Bij het bepalen óf en hoe de Ladder moet worden toegepast zijn de volgende aspecten van belang:

1. Is er sprake van een stedelijke ontwikkeling?
2. Is de stedelijke ontwikkeling nieuw?
3. Wat is het ruimtelijk verzorgingsgebied?
4. Is er behoefte aan de voorgenomen ontwikkeling?
5. Ligt de ontwikkeling in bestaand stedelijk gebied?

AFWEGING

1. Is er sprake van een stedelijke ontwikkeling?

Of er sprake is van een stedelijke ontwikkeling wordt bepaald door de aard en omvang van de ontwikkeling, in relatie tot de omgeving.

Het projectvoornemen bestaat uit het realiseren van een zonnepark van ongeveer 76 hectare. Hiervan wordt een aantal hectare gebruikt voor de teelt van blauwe bessen en de rest van het gebied voor het zonnepark. Gelet op de omvang van het zonnepark is het project aan te merken als een stedelijke ontwikkeling.

2. Is de stedelijke ontwikkeling nieuw?

De Laddertoets geldt alleen voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Beoordeeld moet worden of sprake is van een nieuw beslag op de ruimte. Daarvan is in het beginsel sprake als het nieuwe ruimtelijke besluit meer bebouwing mogelijk maakt dan er op grond van het voorheen geldende planologische regime aanwezig was, of kon worden gerealiseerd.

Het projectgebied is onderdeel van het buitengebied van de gemeente Westerwolde. Volgens het geldende planologische regime (zie paragraaf 1.3) geldt een agrarische bestemming. Ten opzichte van het geldende bestemmingsplan wordt met het onderhavig project een andere functie mogelijk gemaakt. Er is aldus sprake van een nieuwe stedelijke ontwikkeling.

3. Wat is het ruimtelijk verzorgingsgebied?

Wanneer sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling, moet de behoefte aan die ontwikkeling worden gemotiveerd. De behoefte moet worden bepaald binnen het ruimtelijk verzorgingsgebied van de ontwikkeling. De aard en omvang van de ontwikkeling zijn leidend voor het schaalniveau waarop de ruimtebehoefte moet worden afgewogen. Voor duurzame energie overstijgt dit het schaalniveau van de gemeentegrens en gaat het om doelstellingen op provinciaal en rijksniveau.

4. Is er behoefte aan de voorgenomen ontwikkeling?

Zoals hiervoor al staat vermeld, moet de behoefte aan de nieuwe stedelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt, worden beschreven. Zoals aangegeven in paragraaf 3.3.2 heeft de gemeente Westerwolde de

ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit zonnepark van circa 76 hectare betekent, samen met het al bestaande zonnepark van 120 hectare, een aanzienlijke stap in het realiseren van die ambitie.

In het voorjaar van 2016 heeft Nuon onderzoeksbureau Necker van Naem onderzoek laten uitvoeren onder een representatieve groep van ruim 2.000 mensen naar de duurzame opvattingen van de Nederlander op dat moment.¹ Daaruit blijkt dat inwoners van Noord-Nederland verduurzaming zien als de beste manier om CO₂-uitstoot tegen te gaan. Gevraagd naar welke CO₂-arme energiebronnen de voorkeur hebben dan wordt zonne-energie door bijna de helft van de respondenten in Noord-Nederland genoemd, op ruime afstand gevolgd door andere bronnen als windenergie en stadswarmte.

Uit onderzoek van het Sociaal Planbureau Groningen (SPG) in de provincie Groningen komt naar voren dat voor het leefbaar houden van het gebied alternatieve energie en de verduurzaming van panden als één van de voornaamste aspecten wordt genoemd.²

Het zonnepark zorgt er voor dat lokaal opgewekte energie, indirect, bij inwoners, organisaties en bedrijven in het gebied terecht kan komen. De behoefte om deze energie duurzaam op te wekken is minder evident, maar ligt wel voor de hand gezien de uitkomsten van het onderzoek van Nuon en doelstellingen die de provincie en gemeente hebben gesteld op dit gebied. Zie ook paragraaf 3.3.3 (Beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens).

5. Ligt de ontwikkeling in bestaand stedelijk gebied?

In artikel 1.1.1, onder h, van het Bro is een nadere omschrijving van het begrip 'bestaand stedelijk gebied' vastgelegd. Als bestaand stedelijk gebied wordt aangemerkt: 'bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur'.

Het projectgebied ligt in het buitengebied van de gemeente Westerwolde. De gronden waar het zonnepark is geprojecteerd hebben op grond van het bestemmingsplan een agrarische bestemming en kunnen ook als zodanig worden gebruikt. De gronden in de omgeving zijn in hoofdzaak ook agrarisch in gebruik. Uit jurisprudentie volgt dat de ligging, het gebruik en de bestemming van het perceel, getoetst aan de definitie uit het Bro, maken dat het perceel in het kader van de Ladder niet kan worden beschouwd als bestaand stedelijk gebied.

Het stedelijk gebied in de omgeving bestaat uit kleinschalige dorpskernen. De mogelijkheden om binnen die dorpen in de behoefte aan grootschalige zonneparken te voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins, zijn niet aanwezig.

Een zonnepark van deze omvang levert schaalvoordelen waardoor kosten per MWp dalen. Dit geeft de mogelijkheid om met minder SDE+ het zonnepark te bouwen wat de haalbaarheid vergroot. Inzetten op grootschaligheid geeft meer ruimte om iets terug te doen voor de omgeving. Grootschaligheid biedt kansen op het gebied van innovatie. Daar komt bij dat dit zonnepark wordt voorzien naast een zonnepark dat op dit moment in aanleg is. Door deze manier van concentratie van zonneparken wordt de invloed ervan op de omgeving zoveel mogelijk beperkt.

Voor het zonnepark op de beoogde locatie wordt een inpassingsplan opgesteld waarmee een verantwoorde landschappelijke inpassing wordt geborgd. Verder kan het perceel na beëindiging van het zonnepark weer in oorspronkelijke staat worden teruggebracht en agrarisch worden gebruikt. De aanleg van het zonnepark buiten bestaand stedelijk gebied is in dit geval dan ook te verantwoorden.

CONCLUSIE

Uit het bovenstaande is gebleken dat de voorgestane ontwikkeling voldoet aan de vijf voorwaarden die in het kader van toetsing aan de Ladder voor duurzame verstedelijking relevant zijn. Het initiatief is dan ook in overeenstemming is met de Ladder voor duurzame verstedelijking.

Mocht op basis van de jurisprudentie (ECLI:NL: RVS:2016:709.) alsnog blijken dat de toetsing aan de Ladder niet nodig zou zijn, dan is uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening alsnog het bovenverrichtte onderzoek noodzakelijk, danwel wenselijk.

4.8 Luchtkwaliteit

AFWEGINGSKADER

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. De ministerraad heeft op voorstel van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden.

Ook projecten die 'niet in betekende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is vastgelegd dat een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ of PM₁₀) als 'niet in betekende mate' wordt beschouwd.

AFWEGINGSKADER

Op grond van de nibm-tool (versie mei 2018) is een project pas in betekende mate bij een toename van het aantal verkeersbewegingen met ruim 800 per dag (met 5% aandeel vrachtverkeer). Het project betreft de realisatie van een zonnepark. Tijdens de aanleg zal er tijdelijk sprake zijn van een relatief grote toename van het aantal verkeersbewegingen. Na de opening van het park loopt dit aantal weer terug. In beide perioden zal het aantal verkeersbewegingen zeer ruim onder het genoemde aantal van 800 per dag blijven. Het project leidt niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit met 3% en kan als 'niet in betekende mate' worden beschouwd. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor het project.

CONCLUSIE

Op basis van het bovenstaande kan verdere toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit achterwege blijven. Het milieuaspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van dit projectvoornemen.

4.9 Water

4.9.1 Wettelijk kader

In de toelichting op ruimtelijke plannen moet verslag worden opgenomen van de wijze waarop het project rekening houdt met de gevolgen van het project voor de waterhuishoudkundige situatie. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets.

4.9.2 Watertoets

Het projectgebied valt in het werkgebied van het waterschap Hunze en Aa's. Het waterschap is op 27 september 2019 geïnformeerd over deze ruimtelijke onderbouwing door gebruik te maken van de digitale watertoets (Bijlage 8). De beantwoording van de vragen heeft er toe geleid dat de normale procedure moet worden doorlopen. Het waterschap Hunze en Aa's heeft op basis van het project een maatwerk wateradvies in de vorm van een definitieve uitgangspuntennotitie uitgewerkt. Met de door het waterschap gestelde uitgangspunten dient bij de uitwerking van het project rekening te worden gehouden.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de thema's die in de voor het onderhavige project relevant zijn: wateroverlast, afvalwater & riolering, grondwater & ontwatering, oppervlaktewaterpeilen & drooglegging, inrichting watersysteem en natuur & ecologie.

Thema wateroverlast

Het waterschap zorgt voor het functioneren van het watersysteem. Het watersysteem moet nu, maar ook op de lange termijn, goed functioneren. Het watersysteem moet zodanig zijn dat de inundatienormen niet worden overschreden bij toekomstige veranderingen zoals klimaatverandering, zeespiegelstijging, bodemdaling en toename van verhard oppervlak. Dit is gebaseerd op het principe van niet-afwentelen, zowel bestuurlijk, financieel en geografisch, in de tijd op elk schaalniveau. Er zijn landelijke werknormen (Nationaal Bestuursakkoord Water) opgesteld voor wateroverlast. Het gaat hierbij om wateroverlast, die ontstaat door inundatie vanuit oppervlaktewater als gevolg van lokale neerslag. De normen zijn uitgedrukt in de kans dat het peil van het oppervlaktewater het niveau van het maaiveld overschrijdt.

Grondgebruikstype	Maaiveldcriterium (%)	Inundatienorm (1/jaar)
grasland	5	1/10
akkerbouw	1	1/25
hoogwaardige land- en tuinbouw	1	1/50
glastuinbouwgebied	1	1/50
bebouwd gebied	0	1/100

Bovenstaande werknormen zijn gebaseerd op basis van de middenvariant van het klimaatscenario 2050 van het KNMI (klimaatscenario G).

In open water in stedelijk gebied kan water geborgen worden. De berging is afhankelijk van het oppervlak open water en de maximale toelaatbare peilstijging. In een situatie T is 10 (inclusief 13% klimaatverandering, T is herhalingsstijd in jaren) wordt een geoorloofde peilstijging van 0,40 m, gehanteerd en ingeval van een T is 100 (inclusief 13% klimaatverandering) is dat afhankelijk van de laagst gelegen gronden in het stedelijk gebied, 0% van het bebouwd gebied mag inunderen. Hierbij moet opgemerkt worden dat in stedelijk gebied ook groen en gras voorkomt waarop een lagere norm (nm. de norm van het grondgebruikstype grasland) van toepassing is dan het bebouwd gebied. Bepaalde gebieden kunnen zelfs aangewezen worden voor de tijdelijke berging van water.

Bij stedelijke uitbreidingen of herstructureringen mag een toename van het verhard oppervlak niet resulteren in een extra belasting van het watersysteem, er moet waterneutraal gebouwd worden. Dit houdt in dat de initiatiefnemer voldoende maatregelen neemt om de versnelde waterafvoer, te compenseren. De initiatiefnemers van de uitbreiding van het verhard oppervlak moeten ervoor zorgen dat ze voldoende compenserende maatregelen nemen.

Voor de berekening van de vereiste waterberging, om de toename van het verhard oppervlak te compenseren, wordt gebruik gemaakt van de regenduurlijnmethode. Met deze methode kan op basis van het oppervlak open water, de maximale peilstijging, de afvoernorm bij maatgevende afvoer, maatgevende buien en het maatgevende klimaatscenario op eenvoudige wijze inzichtelijk gemaakt worden hoeveel extra waterberging vereist is.

Voor stedelijke gebieden betekent dit concreet dat een regenbui van 89 mm in 24 uur opvangen moet kunnen worden zonder dat de inundatienorm en de toegestane gebiedsafvoer wordt overschreden.

Als vuistregel hanteert het waterschap dat per m² toename verhard oppervlak 80 liter extra waterberging gerealiseerd moet worden in het plangebied. In het definitieve wateradvies van het waterschap wordt een maatwerkberekening opgenomen voor de benodigde extra berging.

Thema afvalwater & riolering

De vergunningencheck van het Omgevingsloket geeft nadere informatie over de vergunningplicht of meldingsplicht op grond van de Waterwet.

Voor het toepassen van grond en baggerspecie in het oppervlaktewaterlichaam geldt een meldingsplicht op grond van het besluit Bodemkwaliteit. Meer informatie hierover kunt u vinden op de site van Meldpunt Bodemkwaliteit.

Informatie over het Activiteitenbesluit kunt u vinden op de Activiteitenbesluit internet module.

Samenwerking in de waterketen leidt tot een grotere doelmatigheid en verdergaande kwaliteitsverbetering van het oppervlaktewater. In een groot deel van het bestaand stedelijk gebied wordt het hemelwater en het afvalwater verzameld in een gemengd rioolstelsel. Via het gemengde stelsel wordt dit afvalwater getransporteerd naar de RWZI, waar het na zuivering geloosd wordt op het oppervlaktewater. Door het hemelwater gescheiden te houden van het afvalwater wordt het hemelwater niet vervuild en kan dit schone water behouden blijven voor het watersysteem. Ook is een vermindering van het volume afvalwater gunstig voor de capaciteit van de bestaande riolering, transportvoorzieningen en de RWZI. Het vrijkomende hemelwater na afkoppeling mag niet resulteren in een versnelde afvoer en het hemelwater mag in principe niet door diffuse bronnen zijn verontreinigd voordat het in het oppervlaktewatersysteem terecht komt.

Verontreiniging voorkomen

De invloed van diffuse bronnen op hemelwater moet zoveel mogelijk worden beperkt door het hanteren van de beleidsuitgangspunten in het landelijk emissiebeleid. Dit gaat volgens de trits voorkomen, scheiden en zuiveren. Door het gebruik van preventieve/ brongerichte maatregelen komt hemelwater met zo weinig mogelijk vervuilende stoffen of uitlogende materialen in aanraking en blijft het zo schoon mogelijk. Het uitgangspunt bij de invulling van deze zorgplicht is het gebruik van de beste beschikbare technieken. Alternatieve maatregelen zijn ook acceptabel, mits deze maatregelen aantoonbaar hetzelfde effect opleveren. Op grond van de huidige wet- en regelgeving is het niet de bedoeling om de zorgplicht volledig af te kaderen. De lozer mag zelf invulling geven aan de zorgplicht.

Mogelijke preventieve/brongerichte maatregelen zijn:

- Bij nieuwbouw en renovatie zo weinig mogelijk uitlogende materialen zoals zink, koper en lood gebruiken. Alternatieven gebruiken heeft de voorkeur. De nationale pakketten duurzaam bouwen geven handvaten voor alternatieven;
- Hondenuitlaatplaatsen aanleggen of de verplichting in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) opnemen om hondenpoep op te ruimen;
- Afvalinzamelpunten plaatsen in woonbuurten, langs toegankelijke wegen voor burgers en op publieksintensieve locaties als pleinen en markten om zwerfvuil te voorkomen;
- Autowasplaatsen aanleggen of autowassen op straat verbieden in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) om menging van autowaswater met hemelwater te voorkomen;
- De openbare ruimte zodanig inrichten dat onkruidgroei zo weinig mogelijk kans krijgt. Hiermee kan het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen worden voorkomen of beperkt. Het rapport "Handboek Bestrijdingsmiddelen in stedelijk gebied" gaat hierop in. Als de middelen toch gebruikt worden, dan moet de gebruiker maatregelen treffen om contact met hemelwater zoveel mogelijk te voorkomen. Deze maatregelen zijn opgenomen in de methode voor Duurzaam Onkruidbeheer (DOB-methode);
- Goten langs wegen vegen om onkruidgroei te voorkomen;
- Op opslagplaatsen, tankputten en andere terreinen van bedrijven zo weinig mogelijk knoeien met stoffen;
- Bij op- en overslag bulkpartijen bevochtigen om verwaaiing te voorkomen of beperken;
- Luchtemissies van bedrijven verminderen of voorkomen om atmosferische depositie te beperken of te voorkomen;
- Gladheidsbestrijding effectief toepassen of beperken zolang de veiligheid dit toelaat. Gebruik middelen, die zo milieuvriendelijk mogelijk zijn;
- Ten aanzien van het gebruik van verboden middelen op verharding kunt u het middelenverbod raadplegen.

Lozing van hemelwater op het oppervlaktewaterlichaam mag niet leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van dat oppervlaktewaterlichaam. Daarnaast moet de lozing van hemelwater passen binnen de te bereiken waterkwaliteitsdoelstellingen voor het oppervlaktewaterlichaam of de functies van het gebied. Lozen op een oppervlaktewaterlichaam zonder een van de hierna aangegeven specifieke functies heeft de voorkeur boven lozen op een kwetsbaar oppervlaktewaterlichaam.

Kwetsbaar water

Op een aantal kwetsbare oppervlaktewaterlichamen staat waterschap Hunze en Aa's geen

afvalwaterlozingen toe:

- Oppervlaktewaterlichamen met de functie zwemwater;
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie drinkwater;
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie natuur(waarde);
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie viswater;
- Oppervlaktewaterlichamen in een ecologisch gevoelig gebied;
- Kleine oppervlaktewaterlichamen met een geringe doorstroming.

Landelijk beleid

Voor de beoordeling van hemelwater, dat in contact is geweest met verontreinigde oppervlakten/activiteiten of schadelijke/verontreinigende stoffen, geeft de huidige Europese en landelijke wet- en regelgeving, het emissiebeleid en het vergunningen- en handhavingsbeleid van waterschap Hunze en Aa's het kader aan.

Hemelwater lozen op het vuilwaterriool is de minst gewenste en minst duurzame manier om het hemelwater af te voeren. Hemelwater mag alleen op het vuilwaterriool worden geloosd als de lozer het hemelwater niet kan hergebruiken of kan afvoeren via de bodem, het openbaar regenwaterstelsel, een oppervlaktewaterlichaam zonder een specifieke functie of een kwetsbaar oppervlaktewaterlichaam. Lozingen op de riolering vallen onder de bevoegdheid van de gemeente. Het besluit lozen buiteninrichtingen geeft aan in artikel 3.4 dat het vervuilde regenwater (first flush) van o.a. tunnels naar het vuilwaterriool afgevoerd moet worden.

Alle agrarische bedrijven vallen onder het Activiteitenbesluit. Voor akkerbouwbedrijven gelden aanvullende voorschriften voor de toepassing van bestrijdingsmiddelen en kunstmest. In het Activiteitenbesluit is een lozingsverbod opgenomen van verontreinigd hemelwater dat rechtstreeks afstroomt van het verharde erf naar het oppervlaktewater (=erfafspoelwater). Bij de inrichting van het plan moet rekeningen worden gehouden met de voorschriften uit het Activiteitenbesluit. Voor het Activiteitenbesluit geldt een meldingsplicht bij het waterschap.

Thema grondwater & ontwatering

Taken en verantwoordelijkheid

Ten aanzien van grondwater zijn de taken en verantwoordelijkheden verdeeld tussen burger, gemeente en waterschap. Perceeleigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen tegen grondwateroverlast op hun eigen perceel, voor zover deze problemen niet aantoonbaar worden veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten van de buur (overheid of particulier). Gemeente hebben een zorgplicht in het openbaar gebied en moeten maatregelen treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit voor zover gemeentelijke maatregelen doelmatig zijn en het niet de verantwoordelijkheid van de provincie of het waterschap is om maatregelen te nemen. Maatregelen die een gemeente kan nemen zijn het aanleggen van drainage, ontwateringssloten of hemelwaterriolering (grondwater mag niet geloosd worden op vuilwaterriolering). Het waterschap is beheerder van het freatisch (ondiep) grondwater. Het beheer bestaat vooral uit toetsing, advies en vergunningverlening voor kleine onttrekkingen.

Grondwater ordenend

Het functioneren van het grondwatersysteem moet als ordenend element meegenomen worden in de locatiekeuze en de inrichting van plannen. Bij de aanleg van nieuwe gebieden is het uitgangspunt dat wijzigingen in de grondwaterstanden niet mogen resulteren in nadelige gevolgen voor andere gebieden. Dat kan tot gevolg hebben dat het oppervlaktewaterpeil niet gewijzigd kan worden of dat er daarvoor of daardoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om grondwateroverlast in het plangebied te voorkomen.

Wateroverlast

Een te hoge grondwaterstand kan grondwateroverlast veroorzaken, bijvoorbeeld in de vorm van water in de

kruipruimte. Te lage grondwaterstanden daarentegen resulteren in verdroging. Het verlagen van grondwaterstanden in bestaande bebouwde gebieden kan problemen geven wanneer er sprake is van houten funderingen en funderingen op klei op veen. Zijn die aanwezig dan mogen de gemiddeld laagste grondwaterstanden (GLG) niet verder worden overschreden (niet nog lager worden). Ook de aanwezigheid van oude bomen verdient aandacht. Volwassen bomen kunnen afsterven als de ontwateringsdiepte snel en drastisch wordt veranderd en verder verlaagd wordt dan 1,00 m minus maaiveld. Oude bomen kunnen hun wortelstelsel niet meer aanpassen aan grote veranderingen in het grondwater. Tevens kunnen natuurgebieden in en rond het plangebied negatief beïnvloed worden wanneer het hydrologisch systeem veranderd. Het is dan ook belangrijk bij elk inrichtingsplan samen met het waterschap vanuit het bestaande watersysteem vast te stellen wat de huidige en gewenste grondwaterstanden zijn en of er sprake is van een nadelige beïnvloeding van de omgeving.

Normen

Bij een gewenste grondwatersituatie is er geen sprake van overlast en zijn de volgende ontwateringseisen richtinggevend. Voor verschillende typen grondgebruik gelden bij een halve maatgevende afvoer (een afvoer die 10 a 15 keer per jaar wordt overschreden) de volgende ontwateringsadviezen.

Advies ontwateringsdiepte grondgebruik:

- Woningen met kruipruimte: 0,70 m onder onderkant vloer;
- woning zonder kruipruimte: 0,30 m onder onderkant vloer;
- drijvende woningen: geen ontwateringseis;
- woningen op (houten) palen: Er mag geen verdroging optreden, grondwaterstand mag niet verlagen en de paalkoppen moeten onder de gemiddeld laagste grondwaterstanden blijven;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) primair: 1,00 m onder as van de weg;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) secundair: 0,70 m onder as van de weg;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) weg op polystyreen-hardschuim: circa 0,30 m onder as van de weg;
- gangbare tuin/plantsoen: 0,50 m onder maaiveld;
- industrieterreinen: 0,70 m onder maaiveld.

Om de geadviseerde ontwateringsdiepte te realiseren moet het oppervlaktewaterpeil en het technisch ontwerp hier op afgestemd worden. Technische aspecten die van invloed zijn op de grondwaterstand zijn bodemtype, waterpeil, afstanden van waterlopen en drains en draindiepten. Als de gewenste grondwaterstanden niet te realiseren zijn met sturing in peilen, waterlopen en drainage of omdat aanpassing van de grondwaterstanden niet gewenst is door de negatieve beïnvloeding van de omgeving, bieden maatregelen als ophoging van het maaiveld, kruipruimteloos bouwen of een aangepaste inrichtingsvorm of een aangepaste functie wellicht een oplossing. Door creatief te zoeken naar van nature geschikte locaties of aangepaste inrichtingsvormen (partieel ophogen van wegen en woningen, of minder gangbare vormen van woningen, wegen en tuinen) moet gestreefd worden naar een inrichting tegen de laagste maatschappelijke kosten.

Gemiddeld Hoogste Grondwaterstanden

Om grondwateroverlast bij bebouwing te voorkomen is een minimale ontwatering van 0,70 meter minus het maaiveld nodig. In het plangebied is de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (plaatselijk) hoger dan op basis van deze ontwateringsnorm gewenst is. Bebouwing op deze plekken is zonder aanvullende maatregelen niet gewenst en zal resulteren in grondwateroverlast. Nader onderzoek naar de drooglegging en ontwatering is gewenst. De inrichting van dit gebied en de benodigde aanvullende maatregelen moeten afgestemd worden op dit nadere onderzoek.

Infiltratie In het plangebied wordt de grondwaterstand lokaal beïnvloed door een neerwaartse grondwaterstroming (> 0,75 mm). Deze gebieden zijn meestal voldoende diep ontwaterd en bieden mogelijkheden om hemelwater in de bodem te infiltreren, mits er geen sprake is van ondiepe slecht doorlatende lagen.

Thema oppervlaktewaterpeilen & drooglegging

Het uitgangspunt voor het operationele peilbeheer is het streven naar de gewenste grondwaterstand voor de verschillende functies en belangen. Het waterschap stelt voor het gehele beheersgebied peilbesluiten op waarin de te hanteren oppervlaktewater peilen worden vastgelegd. Een wijziging van een functie kan een reden zijn het peil te wijzigen, uitgangspunt hierbij is dat de peilwijziging niet mag resulteren in nadelige gevolgen voor andere gebieden als gevolg van de door de peilwijziging opgetreden wijziging in de grondwaterstand. Het wijzigen van een peil moet vastgelegd worden in een peilbesluit.

Het gewenste peil kan bepaald worden op basis van de drooglegging en of op basis van het gewenste grondwaterregime (GGOR). Drooglegging is de maat waarop het maaiveld, het straatniveau of het bouwpeil boven het vastgestelde oppervlaktewaterpeil of het streefpeil ligt. Voor bebouwd gebied hanteert het waterschap voor het straatpeil een droogleggingsnorm van 1,00 meter en voor het bouwpeil (= vloerpeil van de begane grond) een norm van 1,30 meter. Deze droogleggingsnormen gelden bij het zomerstreefpeil.

Om water te kunnen bergen in extremere situaties is een stijging van het waterpeil toelaatbaar. Conform de landelijke werknormen mag in een situatie die 1/100 per jaar (inclusief 13% klimaatverandering) voorkomt in bebouwd gebied 0% inunderen, de toelaatbare peilstijging is in dergelijke situaties afhankelijk van de maaiveldhoogte. Hierbij dient opgemerkt te worden dat in stedelijk gebied ook groen en gras voorkomt waarop een lagere inundatienorm van toepassing is dan het bebouwd gebied.

Thema inrichting watersysteem

Het eigendom, beheer en onderhoud van alle oppervlaktewater en de bijbehorende infrastructuur ligt bij waterschap, gemeente of derden. Het waterschap Hunze en Aa's streeft ernaar om het hoofdsysteem welke een belangrijke functie vervult in de aan- en afvoer van water in eigendom, beheer en onderhoud te hebben.

Naast het stelsel van hoofdwatgangen zijn er ook sloten aangewezen als schouwslot. Schouwsloten vervullen een belangrijke functie in de detailwaterbeheersing en zijn meestal in eigendom bij gemeente en/of derden. Schouwsloten vallen onder de schouwverordening van het waterschap en moeten jaarlijks in november worden geschoond.

Met het dempen van sloten/watgangen neemt de potentiële bergingsruimte van oppervlaktewater af. Het dempen van sloten veroorzaakt hogere grondwaterstanden. In dit kader is een beleidsregel vastgesteld die het dempen van hoofdwatgangen, schouwsloten en overige sloten verbiedt. Het is onder andere verboden het profiel van hoofdwatgangen en schouwsloten te veranderen.

Het dempen van sloten is alleen mogelijk onder de voorwaarden die zijn opgenomen in de beleidsregel Dempingen. De vergunningencheck van het Omgevingsloket geeft nadere informatie over de vergunningplicht of meldingsplicht op grond van de Waterwet.

Het aanwezige patroon van watgangen wordt volledig vervangen door een minder intensief patroon. De dempingen zullen gecompenseerd moeten worden binnen het plangebied en aangetoond moeten worden. De nieuwe watgangen zullen aansluiting krijgen op de bestaande hoofdwatgangen.

Het waterschap is verantwoordelijk voor het hebben en houden van een goed functionerend watersysteem. Het wijzigen van het watersysteem zal in overleg met het waterschap moeten plaatsvinden. In overleg met de beleidsmedewerker planvorming zal overlegd moeten worden op welke wijze het watersysteem gewijzigd zou kunnen worden. Voor de betreffende wijzigingen is een watervergunning nodig op grond van de keur.

Schouwslot

Binnen het plangebied zijn schouwsloten gelegen. Schouwsloten zijn sloten die niet in eigendom zijn van het waterschap maar wel een belangrijke functie vervullen voor de ontwatering. Om deze ontwateringsfunctie goed te laten vervullen is het van belang dat een schouwslot schoon is. De eigenaren van de schouwslot zijn verplicht de schouwslot jaarlijks schoon te maken, het waterschap ziet hierop toe. Schouwsloten mogen niet zonder toestemming van het waterschap gedempt worden, ook het profiel van een schouwslot mag niet zonder toestemming gewijzigd worden. In de beleidsregel dempingen is aangegeven onder welke voorwaarden demping mogelijk is.

Thema inrichting natuur & ecologie

Bij de inrichting van het watersysteem dient er aandacht te zijn voor waterkwaliteit en ecologie. Van groot belang is het voorkomen van stilstaand water. In wateren met onvoldoende doorstroom mogelijkheden kunnen waterkwaliteitsproblemen ontstaan als vissterfte, blauwalg en de opeenhoping van drijfvuil. Bij het ontwerp dient rekening gehouden te worden met doorspoelmogelijkheden en moeten stilstaand water in watergangen voorkomen worden.

Tevens is een goede waterkwaliteit sterk afhankelijk van de mogelijkheid of water- en oeverplanten zich in voldoende mate kunnen vestigen en ontwikkelen. Ruimte voor natuurvriendelijke oevers met geleidelijke overgangen van nat naar droog is van groot belang voor het ecologisch functioneren van het watersysteem en het bieden van voldoende migratiemogelijkheden en leef- en foerageergebied voor planten en dieren.

Naast de inrichting is ook het beheer en onderhoud van invloed op het te behalen resultaat voor de natuur. Tijdens de voorbereiding van plannen moet ook nagedacht moeten worden over het uit te voeren toekomstig onderhoud en de daarbij behorende voorzieningen.

4.9.3 Afweging

Hemelwater kan via de zonnepanelen afstromen op het agrarisch gebied en daar infiltreren of afstromen naar de bestaande watergangen. Er worden geen materialen gebruikt die het afstromend hemelwater kunnen verontreinigen. Omdat de bestaande watergangen intact worden gehouden en aan te leggen wegen worden uitgevoerd in halfverharding is er geen tot nauwelijks sprake van een toename van het verhard oppervlak. De initiatiefnemer van dit project is in overleg met het waterschap Hunze en Aa's over compenserende maatregelen hiervoor en de toekomstige inrichting van het watersysteem.

Onder andere vindt overleg plaats over in hoeverre het mogelijk is om de flauwe oever door te zetten ter hoogte van de waterschapsloot. De waterschapsloot (hoofdwatergang) is in eigendom, beheer en onderhoud van het waterschap, met aan beide zijden een onderhoudspad (eveneens in eigendom). Het waterschap geeft aan dat een flauwe oeverinrichting onder voorwaarden mogelijk kan zijn:

- Bodemhoogte verdiepen (meer waterdiepte realiseren) om snelle verlanding vanuit de flauwe oever te voorkomen;
- Bodembreedte over het eigendom waterschap door te zetten, vanaf daar het talud 1:10 in te zetten;
- De flauwe oever is voor onderhoud eigenaar, als ook dat deel van het wateroppervlak dat door het waterschap niet meer eenzijdig kan worden bereikt;
- Inrichting flauwe oever in lengterichting bij voorkeur door gradiënten in te brengen in de bodemhoogte.

Hierover acht het waterschap nader overleg wenselijk, met name ten aanzien van de volgende zaken:

- uitvoering eenzijdig onderhoud;
- schonen van wateroppervlak door waterschap (afstand insteek hoofdwatergang tot ... m1);
- optimaal ecologisch resultaat van de flauwe oever in relatie tot de wijze van beheer.

Dit overleg wordt ten tijde van het realiseren van het bouwplan met het waterschap opgestart.

4.10 Verkeer

Het zonnepark wordt ontsloten via de Vloeveldweg. Na opening wordt het park incidenteel bezocht in het kader van beheer en onderhoud. Voor zover er al sprake is van een verkeersaantrekkende werking dan is deze beperkt.

Het uitgangspunt is dat een ontwikkeling voorziet in de eigen parkeerbehoefte. Op het bestaande park is voldoende parkeergelegenheid aanwezig voor het eerdergenoemde incidentele bezoek. Dit projectvoornemen voorziet in een uitbreiding van dit bestaande zonnepark en het parkeren zal om die reden ter plaatse van het bestaande park plaatsvinden. Het project voorziet in de benodigde parkeerbehoefte.

REFLECTIE

Voor de verkeersveiligheid zou de weerkaatsing van de zon op het verkeer relevant kunnen zijn. Echter er is geen sprake van lichtreflectie op het verkeer. Bij diffuus licht (op een licht bewolkte dag) zal er geen sprake zijn van reflectie. De bedoeling van zonnepanelen is immers om zoveel mogelijk zonlicht op te vangen. Daarnaast geldt dat er in de omgeving niet tot nauwelijks verkeer aanwezig is.

Op 21 juli staat de zon op zijn hoogst en heeft een instralingshoek van $61,2^\circ$. Ten aanzien van reflectie geldt voor gladde oppervlaktes, zoals zonnepanelen, dat de hoek van inval gelijk is aan de hoek van uitval. De panelen worden geplaatst onder een hoek van 15° . Omdat de panelen op het zuiden zijn gericht en de zon nooit vanuit het noorden zal in vallen zal de reflectie nooit naar beneden zijn gericht. De hoek van inval op het paneel $61,2^\circ - 15^\circ = 46,2^\circ$ ten opzichte van het zonnepaneel. De hoek van uitval is dan ook $46,2^\circ$ ten opzichte van het zonnepaneel. Hieruit blijkt dat de reflectie altijd omhoog is gericht.

Het aspect verkeersveiligheid vormt dan ook geen belemmering voor de ontwikkeling van het zonnepark, voor zover er al sprake is van verkeer.

4.11 Milieuzonering

WETTELIJK KADER

Milieuaspecten worden geregeld via de daartoe geëigende wetgeving, maar daar waar het de ruimtelijke ordening raakt, moet met deze aspecten rekening worden gehouden. Het gaat dan om de situering van milieugevoelige objecten ten opzichte van milieuhinderlijke elementen. De toelaatbaarheid van bedrijvigheid kan men beoordelen met behulp van de methodiek van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. Deze publicatie biedt een handreiking ten behoeve van de afstemming tussen ruimtelijke ordening en milieu op lokaal niveau en geeft informatie over de milieukenmerken van verschillende typen bedrijven. Op basis van de milieukenmerken van de verschillende typen bedrijven en inrichtingen wordt een indicatie van de afstanden gegeven, die als gevolg van deze kenmerken moeten worden aangehouden tussen de diverse typen bedrijven en een rustige woonwijk. Deze afstanden hebben uitdrukkelijk niet het karakter van een norm of een richtlijn.

De informatie heeft geen betrekking op individuele bedrijven, maar op bedrijfstypen. Dit betekent dat een concrete situatie altijd in de context moet worden bekeken:

- binnen bepaalde bedrijfstypen kunnen zich grote verschillen voordoen;
- concrete milieu-informatie over een specifiek bedrijf heeft meer waarde dan algemene informatie;
- de afstanden hebben betrekking op de afstand tot een rustige woonwijk; bij andere gebiedsfuncties kunnen dus andere afstanden mogelijk zijn;
- afdoende milieuhygiënische maatregelen bij de bron, bij de overdracht of bij de ontvanger, kunnen een kortere afstand eventueel mogelijk maken.

AFWEGING

In het projectgebied is sprake van een agrarische functie. Het project maakt geen nieuwe milieugevoelige functies mogelijk die een grotere bescherming dan ten opzichte van die functie noodzakelijk maken.

Zonneparken zijn niet opgenomen in de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. Voor de enigszins vergelijkbare functie 'elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorbedrijven' geldt voor bedrijven tot 200 MVA een grootste richtafstand van 100 m, voor het aspect geluid. De afstand van de grens van het zonnepark tot de gevels van de dichtstbijzijnde woningen bedraagt meer dan 100 m.

Het aspect milieuzonering vormt geen belemmering voor het project.

4.12 M.e.r.-(beoordelings)plicht

WETTELIJK KADER

In het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) zijn in de bijlage onderdeel C en D activiteiten opgenomen, waarbij op grond van artikel 7.8b van de Wet milieubeheer besloten moet worden of bij de voorbereiding van het plan of besluit voor die activiteiten een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld. Onderdeel D betreft een lijst met daarin opgenomen activiteiten die m.e.r.-beoordelingsplichtig

zijn. De gehanteerde drempelwaarden op de D-lijst vormen echter geen uitsluitingsdrempel. Op 1 april 2011 is het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) gewijzigd door het 'Besluit reparatie en modernisering milieueffectrapportage'. De drempelwaarden zijn als het ware indicatief. Het bevoegd gezag moet bij de betreffende activiteiten die niet aan de bijbehorende drempelwaarden voldoen, nagaan of sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, gelet op de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling (85/337/EEG). Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gebruikt. Uit deze toets kunnen twee conclusies volgen: belangrijke nadelige milieueffecten zijn uitgesloten of belangrijke nadelige milieueffecten zijn niet uitgesloten. In het eerste geval is de activiteit niet m.e.r.-(beoordelings)plichtig, in het andere geval moet een m.e.r.-beoordeling worden uitgevoerd en de bijbehorende procedure te worden gevolgd. De toetsing in het kader van de vormvrije m.e.r.-beoordeling moet geschieden aan de hand van de selectiecriteria in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling.

AFWEGING

Op grond van onderdeel D, onder 9, van de bijlage bij het Besluit m.e.r. zouden landinrichtingsprojecten formeel m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn, indien de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw. Het project maakt een functiewijziging naar een zonnepark mogelijk. Voor landinrichtingsprojecten (D9) geldt een grenswaarde van 125 hectare. Het project blijft met een omvang van in totaal 76 hectare, waarvan een aantal hectare bessenteelt, onder de drempelwaarde, zoals die is opgenomen op de D-lijst van het Besluit m.e.r. Een vormvrije m.e.r.-beoordeling is daarom nodig.

Actuele jurisprudentie heeft hier echter verandering in gebracht. Al een aantal jaren speelt de vraag of een zonnepark al dan niet moet worden begrepen onder de activiteitencategorie in het Besluit m.e.r. die onder de m.e.r. (beoordelings)plicht valt. In ABRvS 14 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2770, oordeelt de Afdeling over een met toepassing van de kruimelgevallenregeling verstrekte omgevingsvergunning voor het zonnepark Rouveen. Dat park moet ongeveer 22.500 zonnepanelen en enkele trafostations gaan behelzen. De Afdeling vindt een zonnepark geen landinrichtingsproject (op grond van D9), geen stedelijk ontwikkelingsproject (op grond van D11.2) en evenmin een industriële installatie bestemd voor de productie van elektriciteit, stoom en warm water (op grond van D22.1). Hieruit kan worden geconcludeerd dat de oprichting van een zonnepark niet m.e.r.-beoordelingsplichtig is. Daarmee zijn het onderzoek en de werkzaamheden behorend bij het opstellen van de aanmeldnotitie zijnde de vormvrije m.e.r.-beoordeling voor deze uitbreiding van het zonnepark overbodig geworden.

Los van de vraag of een (vormvrije of formele) m.e.r.-beoordeling nodig is, is het in het kader van de besluitvorming (is er sprake van een goede ruimtelijke ordening) noodzakelijk om een aantal onderzoeken uit te voeren waarbij ook de milieuaspecten vroegtijdig en volwaardig in de besluitvorming wordt ingebracht. Ook de cumulatie (de effecten van het in realisatie zijnde park van 120 hectare ten opzichte van het toekomstige park van 76 hectare, in zijn totaliteit bijna tweehonderd hectare) speelt hierin een belangrijke rol. Of er daarbij sprake is van een tweetal onderzoeken die na elkaar volgen en waarbij cumulatieve effecten van het vergunde park zijn meegenomen, ofwel een eenmalig (groter) onderzoek waarbij geen sprake is van cumulatieve effecten van een vergund park doet daarmee niet ter zake. In beide gevallen heeft het milieuonderzoek een volwaardige plek in de besluitvorming. De invloed van het project op het milieu heeft een volwaardige plek gekregen bij alle hierboven behandelde omgevingsaspecten. Bij ieder omgevingsaspect is onderzocht wat de invloed is op het milieu. De aanleg van het zonnepark met bessenteelt van in totaal 76 hectare is niet onomkeerbaar en van een relatief geringe omvang.

4.13 Cumulatie

In het algemeen kan gesteld worden dat het zonnepark lokaal is en de werkzaamheden van tijdelijke aard zijn. In de aanlegfase is er geen sprake van cumulatie met andere projecten die naar aard vergelijkbaar zijn. In de gebruiksfase treedt ook geen cumulatie op met andere effecten. Tot slot zijn er in de omgeving geen ontwikkelingen gepland die tot een cumulerend effect kunnen leiden.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

Wanneer er sprake is van een bouwplan als bepaald in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening in samenhang met artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening moet men hiervoor in beginsel een exploitatieplan vaststellen. Hiervan kan worden afgezien als het kostenverhaal anderszins verzekerd is. De realisatie van een zonnepark is geen bouwplan als bepaald in de genoemde artikelen. Daarnaast wordt er een overeenkomst gesloten tussen gemeente Westerwolde en de ontwikkelende partij, waarin het kostenverhaal, waaronder planschade, is geregeld. De vaststelling van een exploitatieplan is bij deze ruimtelijke onderbouwing niet nodig.

Voor de totstandkoming van het zonnepark wordt een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE++) aangevraagd. Deze subsidie is in de exploitatie noodzakelijk voor de bedrijfseconomische haalbaarheid.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

PARTICIPATIE

De initiatiefnemer is met omwonenden en andere stakeholders, zoals het waterschap, gemeente en provincie in gesprek gegaan om draagvlak te creëren voor het zonnepark. In een vroegtijdig stadium zijn bewoners betrokken bij de plannen, zie hiervoor ook de verslaglegging in de bijlage. Hun opmerkingen zijn betrokken in de verdere uitwerking van het plan. Ook is een draagvlakonderzoek uitgevoerd, zie hiervoor ook Bijlage 10 (Participatie - draagvlakonderzoek). Dit vormt de basis voor de maatschappelijke bijdrage, zie hiervoor Bijlage 11 Maatschappelijke bijdrage participatie.

Na het verlenen van de omgevingsvergunning is het mogelijk om gebruik te maken van de SDE++. Na het verkrijgen van de subsidie kan een aanvraag voor de netaansluiting in gang gezet gaan worden, na verwachting zal het circa één jaar duren voordat de netbeheerder dit afgerond heeft. In de tussentijd zal de projectfinanciering rond gemaakt worden en kunnen voorbereidende bouwwerkzaamheden plaats vinden. De bouw en realisatie zal circa zes maanden in beslag nemen. Na dertig jaar na realisatie van het zonnepark zal de eigenaar de grond weer in originele staat opleveren.

TERINZAGELEGGING

Deze ruimtelijke onderbouwing wordt in het kader van het omgevingsvergunningtraject voor een periode van zes weken ter inzage gelegd. Een ieder wordt daarbij in de gelegenheid gesteld om een zienswijze tegen het plan in te dienen. De resultaten daarvan zullen te zijner tijd in dit hoofdstuk worden verwerkt.

5.3 Netaansluiting

Voor het zonnepark Vlagtwedde heeft de netbeheerder bevestigd dat het zonnepark kan worden aangesloten op de netaansluiting.

Eindnoten

1. Nuon, Nuon in gesprek: de energiedialoog (2016).
https://www.nuon.com/globalassets/nederland/duurzaamheid/images/energiedialoog/nuon-ingesprek-de-energiedialoog_220704.pdf
2. SPG, Feitenblad toekomst van uw dorp (2016).
http://www.sociaalplanbureaugroningen.nl/ervaren-leefbaarheid/toekomst/?utm_campaign=Nieuwsbrief+september+2016&utm_medium=email&utm_source=iMailingtool

